

מהדורת קדן טללי מכה

שנה"י (תשפ"ו)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

♦ חקת ♦

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומרוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבואר

הסתר והמפורד

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" טרדיה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

טו | התורה היא
שלימות האדם
מילתא חרת"א

יב | שובר הביצים
נעיץ אורה הסיח לפי שעת השביע
ספור ויהלום

ר | עבודת התפילה
בחיות והתלהבות
אוצר פניני החסידות

העלונים: ספור ויהלום • מילתא חרתא • ובהרת בחיים • אביר יעקב • מכתלי בית הרין • שו"ת בהלכה • בעל העקידה

מבין אור לישנים

ירושלים - תר"ף

מפרגמי אורייתא

חוקת תשפ"ו

ממדבר מתנה

בגמרא (עירובין נד.) מסופר, כי היתה לו לרב יוסף קפידא על רבא, וכשהגיע ערב יום הכפורים, החליט רבא ללכת ולפייסו. כאשר הגיע רבא לבית רב יוסף, ראה את משמשו מכין עבורו כוס של יין, וביקש רבא מאת המשמש שיניח לו למזוג בעצמו את היין במים ולהביאו לפני רב יוסף, שהיה סומא ולא ראה מיהו המשמש לפניו. טעם רב יוסף מן היין, ומיד הרגיש במזיגה זו כי מזיגת רבא היא, כי רבא היה מוזג שלושה חלקי מים בחלק אחד של יין. אמר לו רבא: "אכן, אני הוא".

אמר לו רב יוסף, "אל תשב על רגליך עד שתפרש לי פסוקים אלו [שבפרשתנו], מהו שנאמר (במדבר כא יח-כ) "וממדבר מתנה: וממתנה נחליאל ומנחליאל במות: ומבמות הגיא".

אמר לו רבא, "כך הוא פירושן של מקראות אלו; אם אדם משים עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו - תורה ניתנה לו במתנה, וכיון שניתנה לו במתנה - נחלו א-ל, שנאמר 'וממתנה נחליאל'. וכיון שנחלו א-ל - עולה לגדולה, שנאמר 'ומנחליאל במות'. ואם מגיס לבו - הקדוש ברוך הוא משפילו, שנאמר 'ומבמות הגיא'. ואם חוזר בו - הקדוש ברוך הוא מגביהו, שנאמר (ישעיהו ט ד) 'כל גיא ינשא'".

וכל המעשה הלזה אינו אומר אלא דרשוני. כי אם ביקש רבא לפייס את רב יוסף, היכן מצינו שפייסו, וכי פייסו במזיגת היין ותו לא. הרי לכאורה היה לו לבקש את סליחתו, ולא נזכר הדבר בגמרא. וכן יש להבין מהו ששאלו רב יוסף במעמד זה דווקא על פסוקים אלו הנזכרים, ובמה התפעל כל כך מפירושו של רבא בפסוקים אלו.

על כן נשובה נא ונלכה אל ראשית המעשה, להבין את עיקר קפידתו של רב יוסף, ומזה נבוא לבאר את דברי הפיוס.

ותורף הדברים נמצא במסכת נדרים (דף נה.), שם מובא, כי דנו האמוראים בשאלה מסויימת, ובתחילה שלח רבא שאלה זו לרב יוסף, ואביי תמה על תשובת רב יוסף בדבר. ולבסוף אמר רבא כי על מה שהשיבו רב יוסף לא נסתפק כלל.

דברים אלו הגיעו לאוזני רב יוסף, ועל כך הקפיד, כי אם סבור רבא שאינו צריך לדברי רבו, ולא הסתפק כלל בדבר שעליו השיב רבו - אם כן לשם מה שלח לו כלל את שאלתו.

על דבר מעשה זה בא רבא לפני רב יוסף בערב יום הכפורים כדי לפייסו. והנה בא רבא לפני רב יוסף ומוזג לו את הכוס, ואז הרגיש רב יוסף את הטעם המיוחד שבמזיגתו של רבא, ובא לידי הכרה חדשה. ומהי אותה ההכרה, הבין רב יוסף, כי מזיגה זו רומזת לחלק הסוד שבתורה, הוא החלק הרביעי שבפרד"ס פירושיה.

תחילה היה רב יוסף סבור, כי פירושו של רבא מרחיק לכת הוא. אך עתה משראה כי שייך רבא לחלק הסוד, ביקש לבחון את דרך לימודו. על כן אמר לו שלא ישב על מקומו עד שיבאר לו את הפסוק, ובכך יעמוד על דרכו בלימוד. ובכך שפירש רבא את כל הפסוק על מידת הענוה, הבין רב יוסף כי שייך רבא לנסתרות התורה.

אם כן, מעולם לא היה כאן פיוס רגיל שבין אדם לחבירו, כי עניני פגיעה וקפידא על עניני העולם לא היו שייכים כלל אצל רבותינו האמוראים. אלא כל הנידון כאן היה על דרכי לימוד התורה ופירושיה, אשר עליהם הקפיד רב יוסף מתחילה, ועליהם נתפייס לבסוף.

(מתוך "ענינים מאירות" להגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

- קָתַר שֵׁם טוֹב | הַבְּעַל שֵׁם טוֹב זָכָה לְמַדְרָגוֹתָיו עַל יְדֵי הַתְּמַדָּה בְּטֶהֱרַת הַמְּקוֹה א
- אוֹר גָּנוּז | מַעֲלַת הַטְּהָרָה בְּטְבִילָה כְּפִי שְׁהַשְׂרִישׁוּ הַבְּעַל שֵׁם טוֹב וְתַלְמִידָיו זִיע"א א
- יְשׁוּעוֹת מִשָּׁה | עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה בְּחַיִּית וְהַתְּלַבְּבוֹת א
- מְאוּר וְשִׁמְשׁ | בְּלַתִּי אֶפְשָׁרִי לְהַגִּיעַ לִירְאָה וְהַשְׁגָּה לְלֹא טְהָרַת הַמְּקוֹה א
- פְּנֵי זָקֵן | אִין הָאָרֶה הָעֲלִינָה מִתְּנַגְּלָה אֶלָּא לְזַהֵר בְּטֶהֱרַת הַמְּקוֹה א
- תְּפָאֲרַת עֲזִיזָאֵל | גַּם הַהֲלִיכָה לְמִקְוֵה צְרִיכָה לְהִיּוֹת לְשֵׁם שְׁמַיִם א
- מְאוּרֵי אוֹר | הַתּוֹרָה בְּהִכָּרַח מְרוּמְמַת אֶת הָאָדָם א
- תְּפָאֲרַת עֲזִיזָאֵל | עַל יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה יְכוּל לְהַשְׁלִים הַמְּצוֹת שְׂאִין בִּיכְלָתוֹ לְקַנְּמָם, וְלֹא יִצְטָרֵף לְשׁוֹב בְּגִלְגּוּל ב
- לְקוּטֵי תּוֹרָה | פְּרָה אֲדָמָה - הַמְּשַׁכָּה מִבְּחִינַת הַחֲקִיקָה לְבְּחִינַת הַפְּתָב ב
- בְּאֵר מִשָּׁה | קַיָּים הַתּוֹרָה - בְּכַטּוּל הַעֲצָמִיּוֹת שְׂבָאָדָם ג
- לְקוּטֵי שִׁיחוֹת | תְּלוּקַת מְצוֹת הַתּוֹרָה לְשִׁלּוּשָׁה: מִשְׁפָּטִים, עֲדוֹת, וְחֻקִּים ג
- בְּפִנְיֵי אָבִיב | 'תְּבוּא אִם' בְּחִינַת הַבִּינָה הַמְּלַמְּדַת אֶת הַגּוֹף לְהַתְּבוּנָה לֹא לְחֵטָא ג
- פְּתוּחֵי חוֹתָם | בְּרִית הַלְשׁוֹן וְבְרִית הַמַּעֲוֵר תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה ד
- אוֹהֵב חֶסֶד | רָמְזוּ מוֹסָר עַל הַדּוּאָג לְהַשְׁלֵמַת כָּל חֻפְצָיו הַגְּשָׁמִיִּים עַל הַצֵּד הַיּוֹתֵר טוֹב וְאֵלּוּ כְּכֻנָּה וְשִׁתִּיקָה מְדַבּוֹר בְּעַת הַתְּפִלָּה אִינּוּ מִדְּקוֹדֶקֶת 154
- דְּבָרֵי חַיִּים | הַתְּפָאוֹת וְהַגְּאָוָה הֵם שֶׁרָשׁ כָּל הַחֲסָאִים ד
- אוֹר הַגָּנוּז לְצִדִּיקִים | יַבְחֵר עֲבוֹדָה קְלָה לְפָרְנִסְתּוֹ | הַבְּשׁוּחַן פֹּה תִקְוֶה לְמַחְשָׁבוֹת זְרוֹת ד
- שְׁפַת אָמַת | 'בְּאֵר' בְּחִינַת מַעַן נוֹבֵעַ | עֲבוֹדַת הָאָדָם לְהַמְשִׁיר כָּל מַעֲשָׂיו אַחַר נְקֻדַּת הַחַיִּית ה
- קְדוּשַׁת לׁוי | מִפְּנֵי שְׂאֵמֵר מִשָּׁה 'שְׁמַעוּ נָא הַמְּרִים' הַצָּרֵף לְהַכּוֹת אֶת הַסֵּלַע | שְׁנֵי סוּגֵי מוֹכִיחִים ה
- דְּבָרֵי שְׁלוֹם | בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֻפְצוּ בְּלֶחֶם שֵׁיט בּו עֲבוֹדָה וְתִקּוּן ה
- דַּעַת מִשָּׁה | הַלְבָּשַׁת הַתּוֹרָה בְּמִשְׁלֵים כְּדֵי לְהַעֲלִים אֶת תּוֹרַת הַסּוּד ו
- לְקוּטֵי הַלְכוֹת | הַמְּצוֹי בְּמִדְרָגָה פְּחוּתָה עֲלָיו לְמַצֵּא בְּעֲצָמוֹ רַק נְקוּדוֹת טוֹבוֹת וּ מְבַשֵּׁר טוֹב | בְּכַח אֲמוּנָה תְּמִימָה לְהַחְזִיק אֶת הָאָדָם גַּם כְּשֵׂאִין מְרָגִישׁ שׁוֹם הַרְגָּשׁ דְּקוֹדֶשָׁה ו
- פְּנֵי מִבּוֹן | פְּסוּלֵי דְרָבָנּוּ אֵינָם מַעֲרָבִים בְּפָרָה ו
- דְּבָרֵי גְאוּנִים | עֲבוֹדַת שְׁחִיטַת קֹדְשִׁים בְּמִדְרָב ו
- צָמַח דָּוָד | פְּרָה אֲדָמָה בָּאָה לְטֶהֱרַ טְמָאִים וּמִמִּילָא מְכַפְּרַת עַל חֵטָא הָעֵגֶל ז
- שְׁבֹט מִיְהוּדָה | סְגֻלַּת הַטְּבִילָה לְהִיּוֹת כְּאִישׁ אַחֵר ז
- תְּהִלָּה לְדוֹד | הַבְּאֵר הַסְּתַלְקָה כְּדֵי לְלַמֵּד שְׁכָלֵם חַיָּבִים לְלוֹוֹת אֶת מְרָים ז
- פֶּה קְדוֹשׁ | חֻשְׁשׁוֹ שֶׁל מֶלֶךְ אֲדוּם מִמְּלַחְמָה הַעֲתִידָה לְבוֹא ח
- מְקַרְיֵי דְרָדְקֵי | יְרָאֵת מִשָּׁה רַבְּנּוּ מִמְּלַחְמַת עוֹג שְׁהִיְתָה לְאַחַר חַג הַסְּכּוֹת ח
- תְּפָאֲרַת יְהוֹנָתָן | עַל יְדֵי הַסְּתַלְקוֹת הָעֲנָנִים נִלְחַם עֲמֶלֶק עִם יִשְׂרָאֵל מַעַל הַרְרִים ח
- אֲרָץ חֲמֻדָּה | כְּחוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק מִפְּאֵת בְּטוּל מְצוֹת הַבְּרִית ח
- כְּתָנוֹת אוֹר | עַל יְדֵי הַסְּתַלְקוֹת הָעֲנָנִים יְכָלוּ יִשְׂרָאֵל לְכַטֵּל כְּשִׁפִּי עֲמֶלֶק וּלְפִיכָרְ הַצָּרֵף לְשׁוֹנוֹת לְשׁוֹנוֹ וּלְבוּשׁוֹ ח

לרכישת ספרים מרוכזת ולמוסדות:
 מוישי: 052-7110200 | עזרא: 052-7110900

קו מענה הלכה
 02-803-9999
 או במייל: rav@abiryaakov.com

קו השיעורים - קול הלשון: 03-6171077

מתחילים את היום!
 הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

ישראל למייל האישי | להצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

נושאים בפרשת חקת

טהרת המקוה

פתר שם טוב

רבי יצחק אלבאב בעל שם טוב זיע"א
הבעל שם טוב זכה למדרגותיו על ידי
התמדה בטהרת המקוה

אמרו על רבי ישראל בעל שם עליו
השלוש, שזכה לכל ההארות
והמדרגות שהיה לו, הכל מחמת המקואות
שהיו לו תמיד הטבילות, ומקואות בתמידות
טוב יותר מהתענית, שהתענית מחליש
הגוף מצבדדת השם, ועוד יותר טוב שהפח
שהוא מניח בתענית יתן הפח שהוא בלמוד
התורה ותפלה שיתפלל בכל כחו וכונתו
וכו' יבא למדרגה:

אור גנוז

רבי שלום משאץ זיע"א
מעלת הטהרה בטבילה כפי שהשרישו
הבעל שם טוב ותלמידיו זיע"א

צריכים אנו להלל ולשבח ולפאר שמו
הגדול ברוך הוא וברוך שמו
לעד, ששלח לנו בדורות האחרונים אור
צח ומצחצח, רבנו הקדוש הבעל שם טוב
זלה"ה ותלמידיו הקדושים ותלמידיו
תלמידיו, ולמדו אותנו דרך הקדשה ודרך
החסידות.

ואחד מהלמודים הוא ענין הטהרה
בטבילה, כמו שאמר הבעל שם
טוב זלה"ה שזכה להרבה דברים על ידי
מקואות, כי הראש והראשון במעשה כל
המצות אשר האדם עושה הוא שיהיה
בטהרה, ואז היצר מכרח לילך לו, כי הוא
אינו שוכן במקום טהרה כידוע, וכמו
שהאריך בזה הרב הקדוש החסיד האמתי
בעל מאור ושמש בפרשת אחרי, עין שם.
וזה הענין הודיעה לנו התורה הקדושה
כאן, שחקת כל התורה, רצה לומר
כל המצות שתעשו, הראש והראשון הוא
טהרה, כי בלא זה כל מעשה המצות
מחטיאים המטהר ולא ילכו למקור
מצבתם:

ישועות משה

רבי משה יהושע מוויז'ניץ זיע"א
עבודת התפלה בחיות והתלהבות

עבודת התפלה צריכה שתהיה בחיות
והתלהבות, יעדעס ווארט וואס
מיזאגט ארויס פארן הייליגן באשעפער

זאל מען עס שפירן אין אלע ביינער נכל
מלה הנאמרת לפני בורא כל עולמים יש
לחוש אותה בכל האיברים].

טבילה במקוה כהכנה לתפלה

ולזאת אפשר להגיע רק על ידי הכנה
מקדמת, 'עליהם' גימטריא 'מקוה'
עם האותיות, מקוה טהרה לישראל (תנא"ר
פ"ח), לתפלה בדבקות נדרש טבילה במקוה,
וכמו שפרש אבי אדוני מורי ורבי זצלה"ה
הכתוב (נרמץ במים וטהר ואמר יבוא אל הפתחה
ויקרא יד ח) 'מקנה' רומז לבית המדרש,
לתפלה צריכים לטהר במקוה.

כל אחד זקוק לטהרת המחשבה

אינני מדבר על אנשי מעלה אשר מכונים
במקוה פגנות גבוהות ונעלות, אלא
לפי השגתנו, פשוט לטהר עצמנו במקוה,
מקוה מטהר את הטמאים (יומא פה:). כל
אחד ואחד זקוק לטהרה, לטהרת המחשבה.

לא יתכן אצל אברך חסידי יום ללא טבילה במקוה

אמנם יש אנשים כאלה הטועים וסוברים
שהם אינם זקוקים למקוה, - הנני
מודיע לכם מפרשות כי 'כל אחד ואחד
זקוק למקוה' למען ירחץ מעט את מחו
מכל הבלי העולם הזה, לטהר עצמו
מדמיונות שוא שמחדיר בנו היצר הרע.

אמנם, העולם לקוי בזה ואין מקפידין
על טבילה במקוה, איני משיג
פיצד יתכן זאת, ברם אברך חסידי צריך
לדעת, שלא יתכן שיצבר יום בלי טבילה
במקוה, וזה שאחרים אינם הולכים למקוה
אין צריך להיות כלל דוגמא לאברך ההולך
בדרך החסידות.

טבילה מתוך חרטה וקבלה טובה

אמנם בן, לא די בטבילה בעלמא, ביותר
תלוי הדבר אשר בכניסתו למקוה
ובציאתו ממנה, יחליט בדעתו להיטיב
דרכו מעתה ולקדש רמ"ח אבריו ושם"ה
גידי, ובכונה זו יזכה להמשיך ולהעלות
טהרה על נפשו בטבילה.

היהודים במארמאראש לא הולכו להתפלל
בלי טבילה במקוה, גם כאשר
המקוה היה קרח, והיו צריכים לשבר את
הקרח כדי לטבל, כי מקוה הוא יסוד
הטהרה. ובלי קדשה וטהרה אין העולם
שנה מאומה, 'מקוה מטהר את הרמ"ח
אברים והשם"ה גידים':

מאור ושמש

רבי קלונימוס קלמן עפשטיין זיע"א
בלתי אפשרי להגיע לראיה והשגה ללא
טהרת המקוה

שבילתי אפשר לידע מה היא יראה שילמד
ויחפול ברתת וכזיע, כי אם
שיהיה נזהר בטבילת עזרא. ואם הוא לומד
או מתפלל ואינו נזהר בטבילה זו, אי
אפשר בשום אופן להגיע לגופי תורה
ומצות. ואם הוא לומד ספרי קבלה והוא
בלתי טהור יוכל לבא חלילה על ידי זה
לידי אפיקורסות (פרשת אמור):

פני זקן

רבי יצחק אייזיק מקומרנא זיע"א
אין הארה העליונה מתגלה אלא לזהיר
בטהרת המקוה

מי שאינו זהיר בטבילה, בין בעת הצורך
ואפילו שלא בעת הצורך, מראה לנפשו
שחסר מכל טוב, וכל תורתו משפה לחוץ
כדואג, וכל ענינו ומצותיו הם שלא לשמה,
שאין הארה העליונה המתוקה מתגלה אלא
לזהיר בטהרת המקוה (מקואות ט"ז פ"ג):

תפארת עזיאל

רבי עזיאל מייזליט זיע"א
גם ההליכה למקוה צריכה להיות לשם
שמים

וראה אחי ששמעתי מרבותי, כי אף אם
אדם הולך למקוה לקבל קדשה,
גם בן אינו רשאי לבזבז שיקבל קדשה
בשבילו שרוצה שיתקדש ויטהר, כי זה
הוי גם בן לגרמיה. אף הכונה במקוה
נראה, על דרך מה שכתבתי לעיל כי אם
יזמן חלילה שהילד חלוש או נותנין
החלב לכלב חלילה, גלל בן מכרח האדם
לטהר את עצמו כדי לעשות נחת רוח
לקונו במה שיוכל לקבל שפעו כי דרכו
הוא להיטיב (שיר השירים):

מעלת התורה וקניניה

מאורי אור

רבי יעקב אריה לייב מטוירסק זיע"א
התורה בהכרח מרוממת את האדם

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר
(יש ב). ויש לדיק דלפום ריהטא
תבת לאמר מיתר, דלמעלה כבר נאמר

בהירתו קצת. כף על דרך משל בחינת הפתח הוא בחינת אין סוף ממש, רק שלגבי אמתת האור אין סוף נקרא חשך כו'.

והנה אור אין סוף ברוך הוא הוא מרום למעלה מעלה ממהות וגדר בחינת חכמה, ומה שאף על פי כן נמשך ומתלבש אור אין סוף בחכמה ובינה, הרי זה כמשל שמתלבש הקלף באותיות שעושים עליו מדיו, שהדיו אינו מערף ומהות הקלף הלכן כלל. ולא כמו בחקיקה שהאותיות הם דבר אחד ממש עם האבן טוב וגם אין האות מסתיר כלל.

והגם שבאצילות איהו וגרמוהי חד, זהו לגבי בריאה יצירה עשיה שהן בחינת נקרא ויש, לכן לגבי בריאה יצירה עשיה נקרא אצילות איהו וגרמוהי חד. אבל לגבי עתיק ואריך אנפין נקרא אפלו החכמה שהיא ראשית האצילות בשם בריאה יש מאין, כמו שנאמר ויהחכמה מאין תמצא' (איוב כח יב), יש מאין. והיני בחינת פלים דעשר ספירות דאצילות שנקראים פלים שאין סוף ברוך הוא פועל על ידו.

ולכן התורה שהיא נמשכה מחכמה דאצילות המתלבשת בבינה, נקראת תורה שבכתב באש שחרה על גבי אש לבנה, דכמו שאותיות שמהדיו מסתירים לכן הקלף שפתחתי, כף מה שנמשך אור אין סוף ברוך הוא אש לבנה להיות משג בחכמה ובינה דאצילות זהו הסתר והעלם ממש, פי אור אין סוף ברוך הוא אין שני לומר בו השגה והבנה כלל אלא רק על ידי צמצום האור כו'.

באור 'זאת חקת התורה' בפרה אדמה

והנה בפרה אדמה נאמר 'זאת חקת התורה', שעל ידי רצוא ושוב דאפר הפרה ומים חיים, על ידי זה נמשך מבחינת אותיות החקיקה דעתיק ואריך דאצילות.

ולזה אמר עליה שלמה המלך עליו השלום 'אמרתי אֲחַכְמָה וְהָיָא רְחוּקָה מִמֶּנִּי' (קהלת ז כג), שהיא למעלה רחוק מן החכמה דאצילות, אלא שעל ידי זה נמשך המשכת אור עתיק ואריך אנפין בחכמה ובינה.

וזהו גם פירוש 'חקת התורה', שיהיה נמשך התורה משרשה ומקורה שבבחינת גליף גליפו בטהירו עלאה, להתלבש ולהתגלות בתורה שבכתב שהן חכמה ובינה דאצילות. וזהו 'אשר צנה הנה לאמר' כנ"ל:

החקיקה שלמעלה, הוא גבוה יותר מפרגת החקיקה שנתגלה בהלוחות. דאף על פי שהאותיות היו חקוקים מיניה וביה, מפל מקום על כל פנים נחסר מהאבן במקום האות, מה שאין כן בחינת 'חקת התורה' כמו שהיא למעלה במקורה ושרשה באין סוף ברוך הוא אוריתא וקודשא בריך הוא כולא חד (וזהר ח"ג עג).

בריש הורמנתא דמלכא גליף גליפו בטהירו עלאה

והענין הוא על פי מה שאיתא בזהר (ח"א טו). בריש הורמנתא דמלכא גליף גליפו בטהירו עלאה. וגליף הוא חקיקה, פי תרגום 'ופפתת עליו פתוחי' – ותגלוף כו' (שמות כח לו).

באור הענין על פי משל מחקיקה על אבן טובה

והענין הוא כמו על דרך משל הרושם וחוץ באבן טוב המאיר ומבהיק מאד איזה אותיות או רשומים, אזי במקום החקיקה והרשימה אין מבהיק ומאיר כל כף כמו שמבהיק ומאיר האבן טוב במקום שלא נעשה בו חקיקות ורשומים ששם הוא בהיר ביותר, מה שאין כן במקום שנעשו בו חקיקות נחשף אורו מעט. אבל מפל מקום חקיקה זו היא באבן טוב עצמו ואין פאן עוד שום דבר בלעדו וזלתי הוא לבד, רק שנתחשף בהירתו מעט.

וכך על דרך משל כשנאצל מהאור אין סוף (פרוש אור אין סוף הינו על דרך משל

אור ויוי הנמשך ממנו ויחברו כמו שנתבאר במקום אחר) בחינת פתח, שהוא בחינת פרצופי עתיק ואריך, נקרא 'גליף גליפו', שהחקיקה היא מיניה וביה. אף מפל מקום לגבי אור אין סוף נקרא הפתח גם כן בשם חשך, וכמו שאיתא בתקוני זהר (קלה): פתח עלאה אף על גב דאיהו אור צח אוכס אוכס קדם עלת העלות.

וזהו כמשל שבמקום החקיקה נחשף בהירות האבן טוב, ואינו כמו בהירות האבן טוב שלא במקום החקיקה, שהוא האור אין סוף שלמעלה מבחינת אצילות הפתח דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, ובמקום החקיקה שהוא אצילות עתיק ואריך נקרא אוכס אוכס לגבי האור עצמו. ועל ידי זה יוכל להיות מקור ושרש להתהוות עשר ספירות דאצילות.

אבל מפל מקום, הרי חקיקה וגליפו זו היא למעלה מעלה מבחינת אותיות הפתח, על דרך משל שבחקיקת האותיות עם היות שעל ידי זה נתגלה ונתהנה בחינת אותיות, מפל מקום האותיות הן מיניה וביה, שלא נוסף עליו דבר ולא חסר דבר כלל וזלת האבן טוב לבדו, רק שנחשף

לאמר. ויש לומר דרך רמז, דזאת הוא חקת, הינו חק ולא יעבר, התורה אשר צנה ה', אם אדם לומד את התורה אשר צנה ה', לאמר, אותיות א-ל-רם, הינו בודאי ירימהו ה' למעלה למעלה:

תפארת עזיאל

רבי עזיאל מייזליש זיע"א

על ידי עסק התורה יכול להשלים המצות שאין ביכלתו לקיים, ולא יצטרך לשוב בגלגול

מסורה. ונתן עליו מים חיים אל פלי (יט יז), ב' ולא הורק מפלי אל פלי (ירמיה מח יא), הפונה במה שמבאר בכמה מקומות שצריך האדם להתגלגל כמה פעמים בעולם עד שיקים כל התרי"ג מצות שלא היה לו אפשר לקיים בגלגול ראשון, כגון להיות כהן, או לקיים שהיא לוי, וכן שאר דברים.

אבל מבאר שהתקנה לדבר, שבהיות האדם עוסק בתורה לשמה, והעוסק בפרשת קרבנות כאלו הקריב קרבן (מנחות ק"ג), וכן בשאר דברים, הכל מתקנים על ידי עסק התורה ואינו צריך להתגלגל.

וזהו שאמר 'נתן עליו מים חיים אל פלי', רצה לומר התורה מכנה בשם מים חיים, ובהיות האדם נותן עליו על תורה, אז ולא הורק מפלי אל פלי, רצה לומר שאין צריך להתגלגל:

לקוטי תורה

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א

פרה אדמה - המשכה מבחינת החקיקה לבחינת הכתב

'חקת' לשון חקיקה. והענין הוא שהחקיקה הוא גבוה יותר מאותיות הכתב, ולכן בלוחות כתיב 'חרות על הלחת' (שמות לב ט), שנמשכו משרש התורה כמו שהיא בבחינת אותיות החקיקה. 'תורה שבכתב' הינו אחר התלבשותה בבחינת אותיות הכתב.

ובפרה אדמה נאמר 'זאת חקת התורה', שבה ועל ידה ממשכים מבחינת 'חקת התורה' להיות נמשך ומתגלה למשה. וזהו 'אשר צנה הנה', שיהיה בחינת צותא וחסור משם הנה דעתיק אשר הוא בחינת ומדרגת אותיות החקיקה, 'לאמר' – בבחינת חכמה שזהו בחינת תורה שבכתב.

חקיקת התורה למעלה מחקיקת הלוחות

ובאמת בחינה ומדרגה הנקרא למעלה 'חקת התורה', דהינו ענין אותיות

באר משה

רבי יחיאל משה מאז'רוב זיע"א

קיום התורה - בבטול העצמיות שבאדם

זאת התורה אדם כי ימות באהל (יט ד). מצינו בתורה (ברכות סג: בסוף שלפנינו) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, באור פונתם הוא על פי מה שאמרנו (תמיד לב.) מה יעביד איניש ויחיה - ימית את עצמו, ובפרוש המיחס לרש"י 'ישפיל את עצמו'.

ונוכל לרמז הדברים בכתוב האמור: זאת התורה, כלומר, מאחר שהתורה יסודה הכניעה בבחינת 'זאת' כמבאר (לעיל אות ב), הרי שבכדי לקנותה שומה עליו להמית את עצמו, והינו בטול גמור כלפי

השם יתברך, באפן שאינו תופס מקום כלל בעיניו הוא.

וזהו אדם כי ימות - הכניעה - ואזי משרה את השכינה, כמו שאיתא (סוטה ה.) אני את דכא, ומפרש יותר (מכילתא יתרו) כל מי שהוא ענו סופו להשרות שכינה עם האדם בארץ, והוא הנרמז באהל כמו שאיתא (תנא דבי אליהו רבא פ"ל) אין אהל אלא מקום שכינה, נמצא שהשראת השכינה וקיום התורה, תלויים בכך שייבטל עצמותו לגמרי.

וכך כתב הקדשת לו' (פירושי אגרות ד"ה אמרו ליה רציני וכו'): וזהו נקרא ממית עצמו, הינו העצמיות שבו הוא ממית, שפרושו בטול עצמותו, ואז נדבק בהבורא

ברוך הוא יתברך שמו, כי מחשבה של אדם נקרא עצמותו, ומחמת מחשבותיו אין יכול להדבק בהבורא ברוך הוא וכו', וזהו נקרא ממית עצמו, כלומר, שנתבטלו מחשבותיו ואין לו שום מחשבה, וזו נקרא מיתה לצורך חיים, שמתו ונתבטלו מחשבותיו לצורך חיים, שנדבק מחשבתו והרגשתו באותיות שמדבר בכחו, כי אחר דבורו באותיות הקדושות בכל כחו, אזי האותיות מנהיגין את האדם ברוחניות, [עד כאן לשונו].

נמצא שבכדי להתדבק באותיות התורה, שהוא קיומה של תורה, חייבים תחלה לסלק את כל העצמיות שבו, והינו 'מיתה לצורך חיים':

פרשת חקת

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר (יט)

ב

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

חלוקת מצות התורה לשלושה:

משפטים, עדות, וחקים

מצות התורה נחלקות לשלושה סוגים: משפטים, עדות וחקים. החלוק ביניהם בנוגע לשכל והבנה: משפטים הם מצות פאלו, שגם השכל האנושי מחייב לקיימן; עדות הן המצות שהשכל עצמו לא היה מחייב אותן, אכל לאחר שהתורה צותה אותנו עליהן, יש בהן הסבר על פי שכל; חקים הם מצות שאין עליהם שום הסבר שכלי, ויתר על כן: הן הן מהבנת השכל, וכל קיום מצות החקים הוא בקבלת על מלכות שמים בלבד.

דהינו, המצות מסוג משפטים ועדות הן כפי שרצון העליון התצמצם והתלבש בשכל, שגם דעת האדם תוכל להשיגן. לא כן סוג החקים, שגם למטה רצון העליון לא התצמצם ולא התלבש בשכל, אלא נותר בבחינת רצון שלמעלה מהשכל.

ומאחר שהחקים, גם למטה, הם בבחינת עצם הרצון הקשור עם עצמותו ית' - שלכן אינם יכולים לבוא לרדת ולהתלבש בשכל - לכן גם האדם צריך לקיים את החקים (עם עצם הרצון) בקבלת על והתבטלות הקשורה לעצם הנשמה, שלמעלה מהכחות הפנימיים.

בדרך אפשר יש לומר שזהו גם הבאור לפרוש אדמו"ר הנקן (לקו"ת ר"פ חוקת נו, א.) - הובא באוצר פניני החסידות

חוקת תשפ"א עמ' ד): חקים מלשון חקיקה. יתרון החקיקה על הפתיכה הוא, שבחקיקה האותיות הן מיניה וביה ואינן מציאות נפרדת מהדבר שעליו הן חקוקות; בכתיבה האותיות הן דבר נוסף על הקלף עליו הן כתובות.

זהו גם החדוש של חקים על עדות ומשפטים: בעדות ומשפטים הרי הן מצד רצון העליון שבהם והן מצד האדם המקיים יש דבר נוסף - הרפכה דשכל וטעם. מה שאין כן בחקים מתקשרת עצם הנשמה בעצמותו יתברך, ללא הרפכת שכל וטעם (ח"ד עמ' 1056):

ויקחו אליה פרה אדמה תמימה (משל לבן שפחה שטנף פלטיין של מלך, אמר המלך תבא אמו ותקנח את הצואה, כך אמר הקב"ה תבא פרה ותכפר על מעשה העגל, במ"ר יט ח) (יט ב)

בפורי אביב

רבי יעקב אריה מרדכימין זיע"א

'תבוא אם' בחינת הבינה המלמדת את

הגוף להתבונן לא לחטא

נראה לפרש, כמו שכתוב (משלי ב ג) 'כי אם לבינה תקרא', וכתבו (ראב"ד על ס' יצירה פ"א מ"י) אל תקרא אם אלא אם, פרוש כי הבינה מוליד המדות שבלב להשם יתברך - אהבה שתקוע בלב, כלומר, הבינה לאדם כמלמד, שנותן הבינה אל הלב להיות משעבד [על ידי] אהבה רק להשם יתברך, ויתבונן לו גדלת הבורא - להיות משעבד כל המדות שבלב לבורא, ואם חטא יתבונן לו לעשות תשובה.

וזהו 'תבוא אמו', הינו השכל והבינה שלא למדה היטב לגוף להיות מתבונן שלא יחטא, על כן תבוא לתקן החטא להיות עושה תשובה, כמו שכתוב (וזהו ח"ג קכב) שתשובה היא בינה כמו שנאמר (שעיה ו ט) 'ולבבו יבין ושב ורפא לו'.

באור המשל -

ומרמז במשל: כמו שצואה של תינוק מלכלך המקום רק מלמעלה ואין נכנס לעמק, ומלכלך ומטנף רק מלמעלה, כך עברות ישראל, אף על פי שחטאו - הוא רק בחיצוניות הלב, אכל לא נכנס העברה לעמק הלב.

וכמו שצואת קטן עם מים מעט נתקנח, והוא אחר כך שנתקנח הוי פלא היה מעולם על אותו מקום צואה, כך עברות האדם - אם עושה תשובה נתקנח העברה, והוא על האדם כמו שלא היה מעולם עברות עליו.

ומים שמקנח הצואה הוא רמו, דמים רמו לתורה (ב"ק יז.) שאם עושה תשובה ולומד תורה עוברת מעליו העברה, כמו שעוברת צואה על ידי המים.

'פלטיין' של מלך' כתוב באלשיך (תורת משה במדבר יט א-ב) שהוא רמו על גוף האדם, משום שנאמר (שמות כה ח) 'שכנתי בתוכם' - בתוך הלבבות של בני אדם.

באור נוסף

וגם רמו במשל, שאם יעשה אדם תשובה, הינו שכיבין שרע ומר עזבו ד', דתשובה היא בינה כמו שכתבו (וזהו ח"ג קכב), יבוא

במעשה דרבי יהושע בן חנניה עם ברתיה דקיסר דאדם נמשל לכלי. פתוח – שהעולם הוא פתוח והפקר לפניו, הינו שאין צמיד פתיל לפיו – שאינו שומר את פיו מדבורים אסורים ואינו משגיח בתענוגי הקדוש ברוך הוא לעשות רצונו של הקדוש ברוך הוא לרצונו, טמא הוא – הרי שמטמא נפשו וגופו, רחמנא לצלן:

ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי (יט י)

דברי חיים

רבי חיים מצאנז זיע"א

התאוות והנאות הם שרש כל החטאים

ולקחו לטמא. נראה לעניות דעתי פרושו על דרך זה, דהנה עקר החטא בעוונותינו הרבים בא מחמת תאוות וגאות, וזה שרש חטא אדם הראשון אשר מזה נגזר המות. ולכן התקון להזות מעפר שרפת החטאת, הינו שישרפו הגשמיות והבהמיות התאוות זרות.

ונתן עליו מים חיים אל כלי, הינו שהתורה והשכלית שנמשלו למים חיים, יתנו אל כלי הינו שלא יהיה בבלי גבול וגדלות וגאון לב, רק בצמצום, ועל ידי הנאה באזוב שמרמז על שפלות, בזה יתקן חטא הראשון ויברח הטמאה החיצונית מהאדם כמבאר בזהר הקדוש (ח"ג פ"ג):

ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו (כ)

אור הגנוז לצדיקים

רבי אהרן הכהן מאפסא זיע"א

בחר עבודה קלה לפרנסתו | הבטחון בה' תקון למחשבות זרות

ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. מאי נפקא מנה להיות קדוש ה' בדבור יותר מלהכות ויתן מימיו. ב. מאי נפקא מנה בספור זה בתורה להיות מורה דרך לעבודת ה'.

והכי פרושו, דראוי לאדם שלא לבטח על הסבה שמתפרנס ממנה, פי אם בטחונו יהיה בהשם יתברך שהוא סבת הסבות, והוא תקון למחשבות זרות בשעת עסק תורה ותפלה, שהמחשבות זרות כשהוא בענין משא ומתן אם אעשה כן ארויח כן כו', נמצא הוא מלמד להקדוש ברוך הוא סבות איך יפרנס אותו, והרי הקדוש ברוך הוא הוא סבת כל הסבות, ואין צריך ללמדו באיזה סבה יפרנסו, כי הוא יכול להמציא סבה מיחדת מבלי סבה שלו.

מחשבתו וקולו ודבורו נשמרו שני כלים אלה, ואם לאו אין להם שמירה.

והנה צמיד במלוי צד"י מ"ם יו"ד דל"ת גימטריא בקדשה ובטהרה, והינו שישמר המחשבה והקול והדבור הרמוזים בצמיד בקדשה ובטהרה. זהו הצמיד שיהיה פתיל עליהם שלא יטמאו, ואם אין הצמיד הזה פתיל על כל אחד מהם טמא הוא, לפיכך צריך האדם שיתבונן ויתעורר לשמר הדבר הזה בהירות גדולה.

באור כפילות הפסוק 'שמר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו'

ואפשר שלזה רמז (דוד) [שלמה] המלך עליו השלום באמר (משלי כא כג) 'שמר פיו ולשונו', דלמה כפל, הינו פיו והינו 'לשונו' ובחד סגי. אלא דבא לרמז על פה התחתון שהוא ברית קדש, ועל פה העליון, דגם הברית נקרא פה, ד'מילה' גימטריא 'פה', ועוד, הברית פתוח ומוציא כמו הפה.

וכא (דוד) [שלמה] המלך עליו השלום להזהיר את האדם שישמר פה התחתון ופה העליון, כי זהו כל האדם, עקר עמידתו וסמיכתו על שני עמודים אלה. וזהו שאמר 'שמר פיו' הוא פה התחתון שהוא הברית, ו'לשונו' כמשמעו הוא הברית העליון, העושה זה 'שמר מצרות נפשו':

אוהב חסד

רבי דוד מנדבורנא באניא זיע"א

רמז מוסר על הדואג להשלמת כל חפציו הגשמיים על הצד היותר טוב ואלו בכונה ושתיקה מדבור בעת התפלה אינו מדקדק

נראה לפרש, לפי דבריהם ו"ל עשה רצונו כרצונך (אבות פ"ב מ"ד). דהנה אנו רואים איש המשלים רצונו בכל מה דאפשר לאל ידו, בכל אות לבו הן בעניני אכילה ושתייה הן בעניני המלבושים והן בעניני הדירה – שיהיה הכל הדר ומהדר ומאור בכל חדריו, ממש כל מה שהוא תענוג לעצמו.

אמנם מה שהוא תענוג להקדוש ברוך הוא, הוא ללמד לשם שמים ולהתפלל בכונה רצויה ולדקדק על תבות התפלה, ולשמר פיו מלשון הרע ושלל לדבר בעת התפלה, על אלה הדברים אינו משגיח כלל.

רמז בלשון הפסוק

וזהו שאמר הפתוב, **פל כלי** – הינו כל אדם, כדמצינו בגמרא (תענית ז.)

כל כף להבין עד שיהיה נחשב לו העברה כצואה. וכמו שהגוף בורח מן הצואה שלא יטנף אותו, ואם היה מטנף כצואה היה בורח ומתבייש לעמד לפני אדם וכל שפן לפני מלך.

כך אם אדם עושה תשובה שלמה כדבעי, על ידי שביין מקדם החסרון גדול שעשה וביין גדלות הבורא, יבוא לידי בינה כל כף [עד] שיהיה בורח מן העברה כמו מן הצואה, ולא יהיה יכול לשאת העברות ששוכבים עליו, וביין בשכלו כמו בעיני גשמי הוראה את הצואה, וסרחון עברות קשה יותר מן צואה, וצריך להרגיש הכל ודו"ק, שיברח מפאן ולהלאה.

ויבין שגוף שלו הוא פלטין של מלך – שיכול לזכות שישפן אצלו השכינה, על פן יראה שיהיה נקי שלא יטנף אותו בעברות חס ושלום. ואחר התשובה צריך לבוא אליו זה הכל – שיהיה צריך להבין זה קדם החטא ולא היה בא לעברה כלל:

וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא (יט טו)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

ברית הלשון וברית המעור תלויים זה בזה

אפשר לרמז על ברית הלשון וברית המעור, דהם הכלים הפתוחים באדם, ומוציאים וכו', ואם לא שמרם האדם כראוי ופגם באחד מהם כל גופו נפגם. ומה שפוגם בזה פוגם בזה, דהנה עקר שמירת שניהם הוא על ידי טהרת המחשבה, כי אם האדם מתדבק בקדשה ובטהרה כראוי ממילא נשמרו פיו ובריתו, ואם לא היתה טהורה מחשבתו שניהם נפגמו.

ואף אם לא פגם פי אם בדבור, נפגם הברית ממילא, וכמו שנאמר (דברים כג טו) 'ולא יראה כף ערות דבר', דעל ידי דבור נפגמה גם הערוה, ולכן צריך שישמר פיו שמירה כראוי, ובזה ימצא מנוחה מצד הפה ומצד הברית. וכל זה עקר שמירתו על ידי טהרת המחשבה בקדשה ובטהרה.

שמירתם תלויה בקול דבור ומחשבה בקדשה ובטהרה

וזהו שאמר וכל כלי פתוח, הם ברית הלשון וברית המעור, אשר אין צמיד פתיל עליו, צמיד גימטריא קד"ם, וקד"ם ראשי תבות קול דיבור מחשבה, כלומר עקר שמירת שני כלים אלה תלוי במחשבתו וקולו ודבורו, שאם טהר

השמחה אשר בכל העולמות בעשות איש ישראל מצות הבורא ברוך הוא.

ובזה התוכחה משה את לב בני ישראל לעשות רצון הבורא ברוך הוא, לקבל כל איש מישראל על מלכות שמים עליו. ויש שמוכיח את ישראל בדברים קשים ובדברי ביושים, עד שהם מכרחים לעשות רצון הבורא.

והחלוק שבניהם, זה שמוכיח את נשמת ישראל בטוב, מעלה את נשמת ישראל למעלה למעלה, ומספר תמיד בצדקת ובגדלת ישראל פמה גדול כחם למעלה, וראוי הוא להיות מנהיג על ישראל, וזה שמוכיח את ישראל בדברים קשים אינו בפחינה הזאת.

והנה זה שמוכיח את ישראל בטוב ומספר תמיד בגדלת ישראל וצדקתם, אזי כל הדברים הנבואים בעולם צריכין לעשות מעצמם הרצון של ישראל לדבר שנבואו, דהינו בשביל ישראל, אבל אם אינו מספר ומעלה צדקת ישראל, אז צריך להכריח כל הנבוא בחרת גדול לעשות מה שנבוא, דהינו לעשות רצון ישראל.

והנה משה אמר בכאן 'שמעו נא המרים', הוכיח את ישראל בדברים קשים, ולכך הצריך להכות את הסלע לעשות מה שנבוא, פי אלו היה מעלה את ישראל כנ"ל, וכמו שהנה פונת הקדוש ברוך הוא ודברתם אל הסלע, פי אז היה מדבר אל הסלע, אתה שנבואת בשביל ישראל והם במעלה גדולה צריך אתה לעשות מה שנבואת, דהינו להוציא מים לישראל, אבל עתה שהוכיח את ישראל בדברים קשים 'שמעו נא כו', הצריך להכות את הסלע לעשות רצון ישראל, ונמצא זה גרם את זה וטעם אחד הוא.

וזהו הרמז 'עצן לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל', פי זה שמוכיח את ישראל בטוב יכול גם הוא להשיג את העם זה השכל. וזה הרמז להקדישני לעיני בני ישראל, כמאמר חכמינו ז"ל (שהש"ר פ"א טו ב) 'עיני עדה' (במדבר טו כד), חכמי עדה, שגם הם ישיגו זה השכל:

ונפשנו קצה בלחם הקלמל (כא ה)

דברי שלום

רבי אברהם שלום מסטופקוב זיע"א

בני ישראל חפצו בלחם שיש בו עבודה ותקון

ונפשנו קצה בלחם הקלמל. יש לפרש, פי ישראל רצו לאכל מאכל הגשמי אשר יש בזה עבודה גדולה, אבל

בלב, וצריכין להתחזק לבטח בה', שצריך שרוצין לילף מוליכין, ולכן מי שיש לו רצון אמת צריך לבטח בהשם יתברך שיעזרו לו, וזהו 'במשענתם'.

ע"י עבודת ימות החל זוכים לסיעתא בשבת

וממדבר מתנה. 'מדבר' היא הנהגה שמנהג האדם כל מעשיו אחר נקדה רצון הנ"ל בימי המעשה, על ידי זה זוכה בשבת למתנה, דאיתא (שבת י'): מתנה טובה בבית גנזי הוא שבת קדש. והגניזה הוא בימי המעשה, פי המעשה הנקנה לשבת.

מדרגת 'טהרה' ומדרגת 'קדשה' | הטמאה וטהרה אות על אחדות הבורא

והם ב' מדרגות טהרה וקדשה, כמו שאיתא בזהר הקדוש (ח"ב טו): טהרה היא מסטרא דטמא, שראין להיות טהור ומגנה שלא להתלכלך במעשים שמביאין טמאה, והוא על ידי בטול להאחדות כמו שנאמר (איוב יד ו) 'מי יתן טהור מטמא לא אחד'.

שהשם יתברך ברא בעולם טמאה וטהרה כדי לראות שאין דבר נפרד. פינן ששל ידי הבטול חוזרין להיות טהור, והוא ראיה על אחדותו יתברך. והיא עבודה. ובשבת כתיב 'ויקדש אתו' (בראשית ב ג) שמתחדש החיות בכל דבר מעולם העליון כנ"ל פי הבאר (תול"ד):

יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר נתתי להם (כ יב)

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

מפני שאמר משה 'שמעו נא המרים' הצריך להכות את הסלע | שני סוגי מוכיחים

ודברתם אל הסלע לעיניהם כו', יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל. הנה רש"י והרמב"ן חולקים בחטא של משה, אחד מפרש על שאמר לישראל 'שמעו נא כו', ואחד מפרש על שהכה את הסלע.

והנראה שטעם אחד הוא, פי זה גרם זה. והנה יש שני בחינות במוכיח שמוכיח את ישראל שיעשו רצון הבורא ברוך הוא, אחד שמוכיח בדברים טובים, דהינו שאומר לכל איש ישראל גדל מעלתו ומקום מקור מחצב נשמתו, אשר באמת נשמת ישראל חצובה למעלה, מכסא כבוד, וגדל הנחת רוח אשר להבורא יתברך כפיכול ממצות כל איש ישראל, וגדל

והנה הבוטח בהשם יתברך באמת ואמונה, ראוי לו לבחור לעצמו סבה קלה לפרנסה שלו, שכל שהסבה קלה יותר נמצא שהבטחון בהשם יתברך הוא יותר אמתי וחזק, מפני שאיננו בוטח בהסבה ושיחמיר בה, פי אם בטחנו בהשם יתברך שיוכל לפרנסו מבלי סבה ההיא הכבדה פי אם בסבה קלה מזו.

וזהו שצוה הקדוש ברוך הוא ודברתם אל הסלע, פרוש אף על גב דהדבור הוא סבה קלה יותר מההכאה בצור, אפלו הכי ונתו מימיו, וזה הדבר היה מקדש שמו יתברך בעיני ישראל, להראותם שאין הבטחון על הסבה הרגילה הקדומה דוקא כמו שהיה המנהג קדם להכות הצור (עין שמות יז ט), פי אם גם על ידי הדבור אליו יוציא נוזלים מסלע, מפני שערך הבטחון הוא על השם יתברך שהוא סבת כל הסבות, וברצונו יכול לשנות הסבה להקל ממה שהיה, כענין (אבות פ"ג מ"ה) 'כל המקבל עליו על תורה מצבירין ממנו על מלכות ועל דרך ארץ':

ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם (כ)

שפת אמת

רבי יהודה אריה לייב מגור זיע"א

'באר' בחינת מעין נובע | עבודת האדם להמשיך כל מעשיו אחר נקדת החיות

פי הבאר נבוא בערב שבת בין השמשות (אבות פ"ה מ"ו). דכתיב 'שתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך' (משלי ה טו). 'בור' הוא מים מכניסין ו'באר' הוא מעין נובע. **ובכל** איש ישראל יש נקדה חיות דכתיב 'ויפח באפיו כו' (בראשית ב ז). רק האדם צריך למצא זאת הנקדה. והוא עבודת האדם להמשיך כל המעשים אחר זאת הנקדה. וזה 'שתה מים מבורך'. והיא העבודה בימי המעשה. ובשבת קדש ונוזלים מתוך בארך, שנפתח המעין וקא אור חדש והיא נשמה יתרה.

מציאת ההתחדשות היא על ידי הצדיקים והאדם מוסיף ומעמיק

'באר' חפרוה שרים' (כא יח) הם הצדיקים שהם שרים לבם ברשותם. 'פרוה נדיבי עם'. 'חפירה' הוא למצא מעין נובע, ו'כרה' הוא להוסיף עמק. פי למצא התחדשות הוא על ידי הצדיקים, ואחר כך יכולין כל אחד למצא יותר על ידי הנדיבות והתשווקה שיש בכל איש ישראל.

מי שיש לו רצון אמת יבטח בהשם יתברך שיעזרו לו

'במחקה', פי כל רצון עושה רשם וחקיקה

גם כשאין מרגיש שום הרגש דקדושה

לְבָאָר מה שהקשו המפרשים על מה שפתח הכתוב בענין חקקה, שמשמעות הלשון נראה שמגדיר עצמה של תורה שהיא חקקה, והרי לא מדבר הכתוב אלא מחקת הפרה, ואלו התורה עצמה יש בה גם הרבה משפטים, ואינה רק חקקה בלבד וכו', ולמה אם כן כלל כאן הכתוב את כל התורה הזאת בלשון 'חקקה' וכו'.

ונראה ללמדנו, שאף התורה עצמה יש בה 'חקת התורה', שבכל התורה כלה יש בחינת חקקה. ואף המשפטים שבה לא תמיד זוכה האדם להרגיש בהם בחינת משפט, בטעם מוכן וחשק רצון הנפש לקיים.

אלא יש בה בתורה בחינות וזמנים שכלה חק בלבד, חקת התורה. כאשר לב ישראל סתום ואטום ונפשם מרה פלענה, ואין זוכים להרגיש בה שום טעם ורצון. ולכן נקראת 'חקקה' שהיא גזרה יבשה בלא שום טעם וסבא.

כאמת גם דרך זו של חקת התורה, טבועה וחקוקה בלב ונפש ישראל, כאשר מתחלה קבלו דרך זו בעת כפית הקר בסיני, שהקדיר השם יתברך בעמקי לב ישראל כח ואפשרות לקיום 'חקת התורה', בכל עת ומצב, גם בזמני נפילה וירידה, וגם בזמני גלות ויסורים קשים.

שבאמונתם התמימה של ישראל שנטעה בהם מעת שעמדו רגליהם על הר סיני, יכולים לעמד איתן כנגד כל הנסיונות ולקיים התורה בחרוף נפש, אף בדרך חק וגזרה שאין מבינים ואין מרגישים כלום (שכינתא בגלותא פ"ז):

כשהוא בבחינת דינא קשיא שמתגבר הרע חס ושלום, שזה בחינת דינא קשיא חס ושלום, אזי צריך לרפות הדין על ידי שמוצא בעצמו איזה נקדה טובה עדין. וזה בחינת 'אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול', כי הנקדה טובה היא בחינת יונה תמה שאין בה שום מום, כי היא נאה ויפה, בחינת 'שחרה אני ונאנה וכו' (שה"ש א ה) פנ"ל.

וזה בחינת (פיט לפרשת פרה) 'מטהר טמאים ומטמא טהורים', כי זאת הבחינה מה שדן את עצמו לכף זכות ומוצא בעצמו נקדות טובות, זאת הבחינה מטהרת טמאים ומטמא טהורים, כי מי שהוא במדרגה התחתונה צריך דוקא למצא זכות בעצמו כדי שלא יפול לגמרי חס ושלום, ועקר טהרתו ותשובתו על ידי זה דוקא פנ"ל.

אבל מי שהוא טהור, כשיחזיק עצמו במדרגת הטוב בודאי נפגם על ידי זה, כי יפול לגדלות חס ושלום, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (נה"ל): אפלו כל העולם פלו אומרים לך צדיק אתה היה בעיניך פרשע. על כן אמרו, פרשע, ולא רשע גמור חס ושלום, כי אסור להחזיק עצמו לרשע גמור חס ושלום, רק אדרבא, כשנודמה לו שהוא רשע גמור חס ושלום, ואפלו אם האמת הוא כך חס ושלום, אף על פי כן צריך לחפש ולבקש למצא בעצמו נקדה טובה לבל יהיה חס ושלום רשע גמור פנ"ל. ועל ידי זה נטהר וזוכה לתשובה פנ"ל. וזה בחינת מטהר טמאים ומטמא

טהורים פנ"ל (השכמת הבוקר הלכה א):

מבשר טוב

רבי בן ציון מביאלא זיע"א

בכח אמונה תמימה להחזיק את האדם

המן היה רוחני ולא היה צריך לתקון כלל, אדרבה המן הוסיף בהם קדושה. וזה ונפשנו קצה בלחם הקלקל - שקל מאד לאכלו, ואין בו עבדות כלל:

על כן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותבוננו עיר סיחון (כא כז)

דעת משה

רבי משה אליקים ברעיה מקוניניץ זיע"א

הלבשת התורה במשלים כדי להעלים את תורת הסוד

גם יש לומר, דהנה התורה נתנה ללמד פרד"ס הוא פ'שט ר'מז ד'רוש ס'וד. כלומר שנתנה ללמד בפשוט ורמז ודרוש בשביל הסוד, כי בשביל הסוד הכרח להלביש התורה בפשט רמז ודרוש, מחמת בסוד בלבד היה קטרוג, לכן התעטף אותם בלבושין הנ"ל למען לא יבינו, ולכן הצריך להלביש התורה במשלים וחדויות, וכמו שנתאמר [על] שלמה המלך עליו השלום וידבר שלשת אלפים משל', בכדי להלביש בו סודות התורה.

וזהו על פ"ז, כ"ן גימטריא סו"ד, בשביל הסוד יאמר המשלים, הצרכו לאמר בתורה משלים להלביש ולהעטוף את הסוד וכאמור:

חזק ונתחזק

לקוטי הלכות

רבי נתן מברסלב זיע"א

המצוי במדרגה פחותה עליו למצא בעצמו רק נקודות טובות

'פרה אדמה תמימה', 'אדמה' דא דינא קשיא 'תמימה' דא דינא רפגא (והה"ח ק"פ): דהינו

אוצרות גאוני הדורות

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר (יט ב)

פני מבין

רבי נתנאל פריד זצ"ל

פסולי דרבנו אינם מעבבים בפרה

כל עין רואה ישתומם ביון דכתיב בריש הפרשה וידבר ה' אל משה ואל אהרן, ואם כן מה זה שאמר הקב"ה 'אשר צוה ה'', עין באור החיים מה שפרש בזה.

ויש לי לומר דבא הכתוב לרמז דין אהרן, הנה הרמב"ם ז"ל (פרה פ"א ה"א) פסק דפרה זקנה כשרה, רק אין מביאין שמא

ויקחו אליה פרה אדמה תמימה (יט ב)

דברי גאונים

רבי צבי יחזקאל מיכלזון זצ"ל

עבודת שחיטת קדשים במדבר

פרש רש"י 'לעולם היא נקראת על שמך, פרה שעשה משה במדבר'. ולכאורה תבת 'במדבר' הוא מיתר ברש"י.

אבל

זה ידוע (רש"י פסוק א) שפרה מצותה בסגן, ולכאורה קשה למאי שניד לומר 'פרה שעשה משה', הלא ידוע לנו (ברכות לא): דמקבלה ואילך מצות פהנה, ומשה רבנו זר הנה, ואם כן לענין מה

תשחר, והקשה במשנה למלך ביון דכל מה שפסול בשאר קרבנות פסול בפרה, משום דחטאת קריא רחמנא, וזקנה פסולה בשאר קרבנות, אם כן גם בפרה יפסל, ותרץ דאינו פסול בפרה רק מה שפסול מהתורה בחטאת, אבל מה שפסול מדרבנן אינו פסול בחטאת, יעין שם.

וזהו שאמר זאת חקת התורה אשר צוה ה' דחקקה מעכב, אמנם בפרה אדמה אין מעכב רק מה ש'צוה ה'' ולא מה שתקנו חכמים.

ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צן בחדש הראשון וישב העם בקדש ותמת שם מרים ותקבר שם. ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן (כ א-ב)

תהלה לדוד

רבי דוד אמאדו זצ"ל

הבאר הסתלקה כדי ללמד שכלם חביבים ללוות את מרים

מוכא במדרש (ילק"ש רמז תשסג), 'למה נסתלק הבאר במיתת מרים? כדי שיידעו הכל כמה היתה צדקת, ויצטערו עליה רבים, ויגמלו אותה חסד'. ויש להבין, וכי לא ידעו ישראל את צדקותה של מרים, עד שהצריך ה' לסלק את הבאר כדי להודיעם זאת? עוד יש להבין, מדוע לא היה די למדרש לומר 'ויצטערו עליה', ומה בא ללמד כמה שהוסיף ואמר 'רבים'? עוד יש להבין, מדוע לא היו ישראל גומלים חסד עם מרים, אם לא היו יודעים 'כמה היתה צדקת'.

ונראה לבאר בהקדים את דברי הטור (י"ד סי' שסא), שלצורך הלכות מי שלמד ושמש תלמידי חכמים, מבטלים תלמוד תורה, אפלו אם יש רבים שמלוים אותו. ולצורך הלכות מי שלמד בעצמו, אם יש ששים רבוא, אין צריך לבטל תורה. ולצורך הלכות מי שלא קרא ושנה, לדעת 'הלכות גדולות', אם יש מי שיתעסק עמו, אין צריך לבטל תורה בשבילו, ולדעת רב נטרונאי והרמב"ן, רק אם יש עשרה, אין צריך לבטל תורה בשבילו.

עוד כתב הטור, שלדעת הרמב"ן, דין אשה, פדין איש שלא קרא ושנה. אף לדעת הרא"ש, פיון שאינה מצוה לקרות, ועושה מה שמטל עליה, וזהירה בלמוד בניה ובעלה, דינה כאיש שקרא ושנה.

עוד יש להקדים את הפסוק "ויהי רעב בימי דוד שלש שנים וגו'": ויאמר ה' אֵל שאול וְאֵל בית הדמים" (ש"ב כא, א-ב), ומבאר בגמ' יבמות (עח.), "אֵל שאול" 'שלא נספד פהלכה'. ובאר רבי יצחק נוניס בילמונטו בספרו 'דרך השער' (דרוש ט), שהטעם שמגיע רעב על שלא הספידו את החכם פהלכה, על פי המבאר בגמ' (שם), 'שנה ראשונה, אמר להם, שמא עוברי עבודת כוכבים יש בכם? שנאמר 'ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם: ותרה אף ה' בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר (דברים יא, טו-יז), בדיקו ולא מצאו'.

ובמדרש (קה"ר פר' ז, ד) דרשו את הפסוק 'וימת שמואל וינקצו כל ישראל ויספדו לו וגו': ואיש במעון

עוד יש להקדים, שפרה אדמה מטהרת את הטמאים מטמאת מת החמורה, אף מטמאה בטמאה קלה את הטהורים העוסקים בה, כמבאר בפסוקים "וכבס בגדיו הכהן ורחץ בשרו במים ואחר יבא אל המחנה וטמא הכהן עד הערב: והשרף אתה וכבס בגדיו במים ורחץ בשרו במים וטמא עד הערב" (במדבר יט, ז-ח), וכן, "וכבס האסוף את אפר הפרה את בגדיו וטמא עד הערב" (שם, ט). והרי אין לאדם להטמא, ומבאר בגמ' יומא (ג: וברש"י שם ד"ה מעלה), שבגלל שהקלו בפרה אדמה להטמא, עשו בה מעלות רבות, כגון שהפרישו שבעה ימים את השורף מביתו.

הרי שגם מפרה אדמה מוכח, שאומרים לאדם 'חטא כדי שיזכה חברך', שהרי יכול הוא להטמא בטמאה קלה, כדי לזכות את חברו להטהר מטמאה חמורה. **עוד** יש להקדים, את דברי רבי מרדכי הכהן בספרו 'שפתי פהן', שהטעם שאת פרשת פרה אדמה אמר ה' גם לאהרן, בגלל שבאה לכפר גם על חטאו, שגרום לישראל את חטא העגל.

ומעתה יובן, שאכן פרה אדמה לא באה לכפרה, אלא כדי לטהר את הטמאים מטמאת מת. אמנם, מזה שהיא מטהרת את הטמאים ומטמאה את הטהורים, מוכח שאומרים לאדם 'חטא כדי שיזכה חברך', וממילא יש בכך 'כפרה' על חטא העגל. שהרי כעת יש ללמד זכות על אהרן, על שחטא בחטא קל כדי להציל את ישראל מחטא חמור. וכן יש ללמד זכות על ישראל, שחטאו כדי ללמד את החוטאים שתשובה מועילה. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ורחץ במים וטהר ואחר יבוא אל המחנה (ט ז)

שבת מיהודה

רבי יהודה גרינוולד זצ"ל

סגולת הטבילה להיות כאיש אחר

היה לו לומר 'ואחרי כן יבוא', ומהו הלשון 'ואחרי'. ונראה דתכלית הטבילה היא על כל פנים תשובה, והרמב"ם ז"ל (תשובה פ"ב ה"ד) כתב מדרכי התשובה להיות השב צועק תמיד לפני הקב"ה ומשנה שמו, כלומר אני אחר ואיני אותו האיש שעשה אותן המעשים, עין שם דברי אלקים חיים. והינו הכא שעל ידי שטבל ורחץ, על ידי זה 'ואחר' יבוא אל המחנה, יבוא למחנהו בבחינת 'אחר', בעל תשובת אמתית.

נקראת 'פרה שעשה משה', ואי אמרת שהיה שוחטה, הא קימא לן (ובחים יד:) דשחיטה לאו עבודה היא, ומה שיך גביה 'פרה שעשה משה' שנקראת על שמו.

איכרא התוספות כתבו בזבחים (שם ד"ה שחיטה), הטעם דשחיטה לאו עבודה היא פיון דגם בחלין שיך שחיטה, אם פן לאו מטעם עבודה צנה הכתוב שחיטה בקדשים, עין שם. וזה ידוע דבמדבר התר להם בשר נחירה, פי אם בקדשים כתיב (ויקרא א ה) 'ושחט את בן הבקר'.

וזהו שאמר 'פרה שעשה משה', וכי תימא מאי עשה בה בפרה כי אם שחיטה והיא לאו עבודה, לזה מסיים רש"י 'במדבר', שהתר להם בשר נחירה, ואם פן הוי שחיטה שפיר עבודה בקדשים. נמרי הגאון ז"ל שאמר משם רבו הרב ר' משה ר' חיים כ"ץ ז"ל, ודפח"ח, ושפתותיהם דובכות]

צמח דוד

רבי יוסף דוד זצ"ל

פרה אדמה באה לטהר טמאים וממילא מכפרת על חטא העגל

מוכא במדרש (במ"ד יט, ח), 'משל לכן שפחה שטנף פלטיין של מלך'. אמר המלך, תבוא אמו ותקנח את הצואה. כך אמר הקב"ה, תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל. וקשה, והרי פרה אדמה נעשית כדי שמאפרה יטהרו הטמאים, ואינה באה לכפרה (עי' יומא ב:), ואם פן מהו שאמר המדרש שבאה לכפר על מעשה העגל.

ונראה לבאר, בהקדים את דרשת הגמ' בסנהדרין (י:) על הפסוק 'וירא אהרן ויבן מזבח לפניו' (שמות לב, ה), שראה שבני ישראל הרגו את חור, על שסרב לעשות להם את העגל, ואמר, שאם יסרב גם הוא, יהרגו גם אותו, ויתקים בהם "אם יהרג במקדש ה' פהן ונביא" (איכה ב, ט), ולא תהיה להם תקנה לעולם, ואם פן עדיף שייעשו את העגל, פי על כך יתכן שתהיה להם תקנה.

ומזה מוכח, שאומרים לאדם 'חטא כדי שיזכה חברך' (עי' שבת ד:), והינו שיחטא בחטא קל, כדי להציל את חברו מחטא חמור, שהרי העדיף אהרן לעשות להם עגל, כדי להצילם מחטא חמור של הריגת פהן ונביא. וכן יש להוכיח גם מדרכי הגמ' בע"ז (ד:), 'לא עשו ישראל את העגל, אלא לתן פתחון פה לבעלי תשובה'. הרי שישאל חטאו, כדי לזכות את החוטאים, וילמדם שתשובה מועילה.

כתיב (במדבר יג ז) 'עלו זה בנגב', אם כן ישראל מקדם בעמק היו ועמלק היה למעלה ושפיר יכל להלחם בהם, רק הא העמוד ענן היה הולך לפניו ומשנה את הקרים, לך פרש רש"י ששמע הסתלקות ענני כבוד, ולך שינה באולתו וקא להלחם נגדם.

חלשת ישראל מפאת קיום מצות הברית

ועוד נראה שבא להלחם אחר ששמע הסתלקות ענני כבוד, כי כבר ידע מתקף גבורת ישראל ואי אפשר להלחם עמם, אך במדבר לא מלו, דלא נשיב רוח צפונית, והטעם דלא נשיב, דלא לבדור (-תפזור) ענני כבוד (יבמות עב).

ואם כן שפט הפנעני עכשו שאין ענני כבוד יהיה רוח צפונית ועל כן נמולו עצמן, פי מהיכי תיתי ותעצלו שעה אחת מבלי להמול, ועל כן מהר לבוא פי כאשר נמולים והם חלושים והיותם פואבים בקל ילחמו בם וינצחום כמעשה בני יעקב בעיר שכם.

ארץ חמדה

רבי מאיר ליבוש מלבי"ם זצ"ל

כחו של עמלק מפאת בטול מצות הברית

יש לפרש מה שכתוב וישמע הפנעני מלך ערד כי בא ישראל דרך האתרים, והוא עמלק כפרוש רש"י, והוא בראש השנה (א) ובתענית (ט) ששמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד, על פי מה שאמרו ביבמות (עב) דכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא מלו, משום דלא נשבה להם רוח צפונית, מאי טעמא, דלא נבדור (-תפזור) ענני כבוד. ואם כן היו ישראל אנוסים במה שלא מלו, אך כאשר שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד, והיו יכולין למול כיון דנשבה רוח צפונית, ואף על פי כן לא מלו, לזה ויבא עמלק בכת החרב.

וישמע הפנעני מלך ערד ישב הנגב פי בא ישראל דרך האתרים (כא א)

פנתות אור

רבי מאיר ווארז'ר זצ"ל

על ידי הסתלקות העננים יכלו ישראל לבטל כשפי עמלק ולסיק הצר לשנות לשונו ולבושו

נקדים מה שהביאו שם תוספות (ר"ה ג. ד"ה וישמע): במדרש אמרין וישמע הפנעני הינו עמלק, כמו שיסד הפיט בפזמון של פרשת זכור פסות ולשון שנה היות כמלך

דריכת כף ורגלכם בארצי תועילו לבניכם שינצחו, וכן אמרו חז"ל (ב"ב ק) באברהם על הפסוק (בראשית יג ז) 'קום התהלך בארץ לארצה ולרחבה' כדי שתהא נוחה לכבש לפני בניך, וכן אמרו (תולין זא:) גם כן ביצקב אבינו ע"ה.

ויאמר ה' אל משה אל תירא אתו (כא לד)

מקרי דרדקי

רבי הלל ליכטנשטיין זצ"ל

ראת משה רבנו ממלחמת עוג שהיתה לאחר חג הסוכות

איתא במדרש שמלחמת סיחון היה בימי אלול, ומלחמת עוג היה לאחר חג הסוכות, מעתה אפשר לומר משום הכי לא היה משה ירא ממלחמת סיחון, משום בימי אלול כל אחד לבבו נכנע לה, ונצחונם של ישראל במלחמה תלוי לפי ערך זכותם, מה שאין כן מלחמות עוג שהיה אחר חג הסוכות היה משה ירא שמא נתלכלכו בחטא, עד שהבטיח הקב"ה אל תירא אותו.

מלחמת עמלק עקב הסתלקות ענני הכבוד

תפארת יהונתן

רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל

על ידי הסתלקות העננים נלחם עמלק עם ישראל מעל ההרים

וישמע הפנעני מלך ערד ישב הנגב פי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל (כא א). פרש רש"י מה שמועה שמע ובא, שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד. ויש להבין דמה בכך ששמע שנסתלקו ענני כבוד, הלא כל העמים ילחמו חוץ לענן.

אך נראה דלכאורה יש להפליא על עמלק דכבר נלחם עם ישראל וירפו ידיו עד ויחלש והושע את עמלק ואת כל עמו (שמות יז ג), ומי פתי יסור הנה לשנות לאולת ראשונה.

רק איתא, פעם כתיב (יד כה) ויהעמלקי יושב בעמק, וכתוב אחד אומר (סו מה) ויהעמלקי יושב בהר, ופרש הרמב"ן דתרוניהו אמת, דנתלתו היה בהר ובעמק. ואיתא (שמו"ר כד א) חלש למעלה וגבור למטה, החלש מתגבר ומנצח את הגבור כיון שהוא למעלה.

ואיתא ברש"י כי בא ישראל דרך האתרים דרך מרגלים, ובמרגלים

ומעשהו בכרמל" (ש"א כה, א-ב), 'הכל סופדים וטופחים על מיתת הצדיק, וזה הרשע עושה לו מרזחין (שמחה ומשחה). אמר רבי יהודה, ללמדך, שכל הכופר בגמילות חסד כאלו כופר בעקר. נמצא, שמי שאינו מצטער פראוי בעת מיתת הצדיק, כאלו עובד עבודה זרה, שעל כך הענש ויעצר את השמים ולא יהיה מטר".

ומעתה יבאר, שהיה מקום לעם ישראל לומר פדעת הרמב"ן, שאין רבים צריכים לבטל תורה לצורך הלונת מרים, ודי בכך שיש מי שמתעסק בקבורתה (להלכות גדולות), או עשרה (לרב נטרנאי והרמב"ן). ועל זה בא המדרש לומר, 'למה נסתלק הבאר במיתת מרים? כדי שידעו הכל כמה היתה צדקת, ויצטערו עליה רבים, ויגמלו אתה חסד. כלומר, שסלוק הבאר בא יהודיע לעם ישראל את גדל צדקותה של מרים, ולהורות את ההלכה פדעת הרא"ש, שבאשה, כיון שאינה מצוה בתלמוד תורה, הרי שאם נוהגת בצדקות, די בכך כדי לחיב שיצטערו עליה רבים, ויגמלו אתה חסד, הינו שפלים צריכים לבטל תורה כדי ללוותה.

וכיון שרצה ה' להורות לישראל את החובה לכבדה כאשר מלויים אותה לקבורה, ובכלל זה גם לכבדה בהספד הראוי לה, על כן בחר דוקא בסלוק הבאר, ולא בדבר אחר, ללמד שהענש על כך שלא מספידים את הצדיק כהלכה, הוא חסרון מים, שעל ידי כך בא רעב. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ויאמר אליו אדום לא תעבר בי פן בחרב אצא לקראתך (כ יח)

פה קדוש

רבי יצחק מוילנא'ין זצ"ל

חששו של מלך אדום ממלחמה העתידה לבוא

יש לדקדק אמרו פן בחרב אצא לקראתך, ולמה לא אמר כי בחרב אצא. ונוכל לומר, כי חשש מלך אדום, הן יצטרכו בניו בימים הבאים להלחם עם ישראל, ועל ידי שיצטרכו ישראל עתה בגבולו, יועילו לבניהם אחריהם שינצחו את עם אדום, על פי הבטחת 'כל מקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם נתתיו' (דברים יא כד).

וזהו שאמר לא תעבר בי, כי אמת שעתה לא תירש את ארצי, אבל פן בחרב אצא לקראתך בימים הבאים, פן יבואו מים שאצטרך להלחם עמך, ועל ידי

עַרְד' כו', וְכֵן הוֹבֵא בְרַש"י בַּחֲמָשׁ, וְכַתֵּב שֵׁם הַטַּעַם, יַעֲזֵן שֵׁם.

[וְזוּה לְשׁוֹנוֹ: 'יוֹשֵׁב הַגִּבְב' זֶה עֲמֶלְק, שְׁנֵאמַר (במדבר יג כט) 'עֲמֶלְק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַגִּבְב', וְשֵׁנָה אֶת לְשׁוֹנוֹ לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן כְּנַעֲזָן, כְּדִי שִׁיְהִי יִשְׂרָאֵל מִתְּפַלְלִים לְהַקְבִּי"ה לְתַת כְּנַעֲנִים בְּיָדָם וְהֵם אֵינָם כְּנַעֲנִים, רְאוּ יִשְׂרָאֵל לְבוֹשִׂיהֶם כְּלְבוּשֵׁי עֲמֶלְקִים וּלְשׁוֹנָם לְשׁוֹן כְּנַעֲזָן, אָמְרוּ נִתְפַלֵּל סָתָם, שְׁנֵאמַר 'אִם נָתַן נָתַן אֶת הַעֵם הַזֶּה בְּיַדִּי']

וַיְהִיָּה הַאִיף שִׁיְהִיָּה, קָשָׁה לִי קוֹשֵׁיאַ עֲצוּמָה לָמָּה מְשֻׁנָּה בִּיאָה זֹו מִכָּל בִּיאוֹת, הֲלֹא עֲמֶלְק מֵעוֹלָם הָיָה רְצוּעַת מַרְדּוּת לְיִשְׂרָאֵל כְּמֵאמַר רַש"י, וְכִמְהָ פַעֲמִים עָשָׂה מִלְחָמָה עִם יִשְׂרָאֵל וְלֹא שֵׁנָה כְּסוּת וּלְשׁוֹן עַד עַתָּה, וּמָה רָאָה עַל כִּכָּה, הֲלֹא דָבָר הוּא.

וּנְרָאָה לִי, דְהָא יְדוּעַ דְעֲמֶלְקִים מְכַשְׁפִּים הִיוּ, וְהוֹבֵא בְרַש"י בַּחֲמָשׁ פְּרָשַׁת

בְּשִׁלַח (יז ט), וּבַחֲזוֹקוֹנֵי הַבֵּיא שֵׁם בְּפִסּוּק (יז א) 'וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמֶלְק', אֲבָל לֹא הִמִּיתָם מִמֶּשׁ, לְפִי שֶׁהִיוּ מְכַשְׁפִּים וְעָשׂוּ בְּמַעֲשֵׂה כְּשָׁפִים שְׁלֹא יִשְׁלַט בָּהֶם מַכּוֹת חֶרֶב, עַד כַּאֲן לְשׁוֹנוֹ.

וַיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת הָאֵיתָא בְּגִמְרָא דְסִנְהֶדְרִין (יז), אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אֵין מוֹשִׁיבִין בְּסִנְהֶדְרִין אֲלָא בְּעֲלֵי קוּמָה כו' וּבְעֲלֵי כְּשָׁפִים. וּפְרַשׁ רַש"י לְהִמִּית מְכַשְׁפִּים הַבוֹטְחִים בְּכַשְׁפֵּיהֶם לְהַנְצִיל מִיַּד בֵּית דִּין כו'. אִם כֵּן מֵאֲחַר שֶׁהִיוּ בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהִיוּ יְכוּלִין לְבַטֵּל כְּשָׁפִים מֵאֵי טַעְמָא הַצְּלִיחַ כְּשָׁפִים שֶׁל עֲמֶלְק.

וַיֵּשׁ לִישֵׁב עַל פִּי שֶׁהוֹבֵא בְרַש"י שֵׁם (סנהדרין מד: ד"ה דבעיא) גְּבִי מַעֲשֵׂה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטְחָ, כְּשֶׁרָגְלִי הַמְכַשֵּׁף אֵינָה נּוֹגֵעַ בְּאֶרֶץ אֵינָה יְכוּל לַעֲשׂוֹת אֵינָה כְּשׁוֹף כו', יַעֲזֵן שֵׁם. וְרַש"י בַּחֲמָשׁ בְּפָרַשַׁת בְּהַעֲלֹתְךָ בְּפִסּוּק (יז) 'וַיִּסְעוּ מִהַר ה' וְכוּ' וַעֲזָן ה' עֲלֵיהֶם יוֹמָם, פְּרַשׁ רַש"י שֵׁם

שֶׁהָיָה לְיִשְׂרָאֵל שְׁבַעָה עֲנָנִים, אַרְבַּעָה מֵאֲרַבַּע רוּחוֹת, וְאַחַד לְמַעְלָה, וְאַחַד לְמַטָּה, וְאַחַד הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם כו'.

וְכִזָּה מֵיִשֵׁב לָמָּה הַצְּלִיחַ כְּשָׁפִים שֶׁל עֲמֶלְק, מִשּׁוּם דְּיִשְׂרָאֵל הִיוּ תַּחֲתֵיהֶם הָעֲנָן וְלֹא הִיוּ רְגֵלֵיהֶם נּוֹגְעוֹת בְּאֶרֶץ, וְלֹא הִיוּ יְכוּלִין לְבַטֵּל כְּשָׁפִים שֶׁל עֲמֶלְק [דְּהוּא הַדִּין לְבַטֵּל כְּשׁוֹף צָרִיף לְהִיּוֹת עַל הָאֶרֶץ]. **וְכִזּוּ** הַנְּחָה מֵיִשֵׁב קוֹשֵׁיאַ הַנַּ"ל מֵהַ שֶׁהַקְשִׁיתִי לּוֹמַר לָמָּה לֹא שֵׁנָה עֲמֶלְק כְּסוּת וּלְשׁוֹן עַד הַשְּׁתָּא, מִשּׁוּם דְּעַד הַשְּׁתָּא לֹא הָיָה חֵשׁ עֲמֶלְק לְזֶה שִׁיְדַעוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא עֲמֶלְק שְׁמָא יְהִיוּ יְכוּלִין לְבַטֵּל אֶת כְּשָׁפִים שְׁלוֹ, לְפִי שִׁיְשִׁיבֵי יִשְׂרָאֵל תַּחֲתֵיהֶם הָעֲנָן וְאֵין רְגֵלֵיהֶם נּוֹגְעוֹת בְּאֶרֶץ, אֲבָל הַשְּׁתָּא כִּד שְׁמַע שְׁמַת אַהֲרֹן וְנִסְתַּלְקוּ עֲנָנֵי כְבוֹד, אָמַר עֲמֶלְק הִגִּיעַ הַשְּׁעָה שִׁישׁ לְדָאג שְׁמָא יְהִיוּ יְכוּלִין לְבַטֵּל כְּשָׁפִים, וְלִכְךָ שֵׁנָה כְּסוּת וּלְשׁוֹן כְּדִי שְׁלֹא יִכִּירוּ שֶׁהוּא עֲמֶלְק.

מעשי צדיקים

וְלִסְחַ הַכֵּהן עֵץ אֲרָז וְאֲזוּב וַיִּשְׁנִי תוֹלַעַת (יט ו)
מִסְפָּרִים עַל פִּילוֹסוֹף אַחַד שְׁאֵמַר שֶׁלְפִיכָךְ יְכוּלִים בְּנֵי אָדָם לְשַׁלֵּט עַל הַבְּהֵמוֹת, שֶׁכֵּן אִם יֵשׁ לָנוּ אֶת הַזְּכוּת לְאָכַל אֶת בְּשָׂרָן, הִרִי וְדָאֵי שִׁזְכָּאִים אֲנוּ לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶן בְּחֵייהֶן, אָמַר לוֹ חֲכָם אַחַר, "לְדַבְּרִיךָ צְרִיכוֹת הַתּוֹלַעִים לְשַׁלֵּט עַל הָאָדָם, שֶׁכֵּן אַחֲרֵי מוֹתוֹ הֵן אוֹכְלוֹת אֶת בְּשָׂרוֹ".

לְפִיכָךְ אוֹמַר הַפְּתוּב שִׁיקַח הַטַּמָּא אֲזוּב הַמְרֻמָּז עַל שְׁפָלוּת, כְּלוֹמַר יִשְׁפִיל עֲצָמוֹ כְּאֲזוּב, כִּי עָלָיו לְזַכֵּר שׁוֹשְׁנֵי תוֹלַעַת, הוּא הַשְּׁנִי לְתוֹלַעַת, כְּלוֹמַר הַתּוֹלַעַת קוֹדֶמֶת לוֹ כִּיּוֹן שֶׁהִיא אוֹכְלַת אוֹתוֹ, בְּמָה אִפּוֹא יוֹכַל לְהַתְּנָאוֹת (נחל קדומים)

הַיִּשְׁמַעְאֵלִי הַסַּס מִלְעֲשׂוֹת כֵּן, עַד שֶׁהוּא עֲצָמוֹ נִפְּל לְמִשְׁכָּב וּמַחֲלַתוֹ גְּבָרָה מִיּוֹם לְיוֹם, אִזּוּ הַבֵּין שֶׁחֲזִיו יְקָרִים יוֹתֵר, הוּא נִטַּל אֶת הַכַּד הַיְקָר, עָלָה עִמּוֹ לְהַר וְהַחֲזִיר אֵלָיו אֶת הָאֶפֶר וְטַמְנוּ בְּמִקְוָמוֹ, וּמִיָּד שָׁב לְאֵיתָנוּ.

סִיַּם רַבִּי שְׁמוּאֵל אֶת סְפוּרוֹ וְאָמַר, הָאֶפֶר הָיָה אֶפֶר הַפְּרָה אֲדָמָה הַמוּכָן לַיְמוֹת הַמְּשִׁיחִים, וְהַרְבֵּי מִשִּׁינְאוֹנוֹ הַרְגִישׁ בְּרוּחַ קְדָשׁוֹ בְּקִדְשָׁה הַנִּמְצָאָת בְּאוֹתוֹ, הֵר לָכֵן הָאֲרִיף בְּאוֹתוֹ מְקוֹם בְּתַפְלָה. (בצילא דמהימנותא פרשת תבוא תשע"ה)

זאת התורה אדם כי ימות באהל (יט יז)

דְּרִשׁוּ חז"ל (שבט פג:) 'אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיְמַת אֲלָא בְּמִי שְׁמִמִּית עֲצָמוֹ עָלֶיהָ, שְׁנֵאמַר זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל'.

סִפּוּר רַב חֲשׁוּב מִלִּיטָא, נִסְעַתִּי פַעַם עִם הַרַה"ק הָאֲמֵרִי אֲמַת זִיע"א בְּרַכְבָּת, וְעַקְבָּתִי כָּל הַדֶּרֶךְ אַחֲרֵי מַעֲשָׂיו כִּי אָמְרוּ לִי שְׂזָה בְּנוֹ שֶׁל הַרַה"ק הַשְּׁפַת אֲמַת זִיע"א, שְׁמַתִּי לֵב שְׁלֹא פִסְק אִף לְרַגַע מִלְמוּד הַתּוֹרָה.

בְּאֲמַנְעֵה הַנְּסִיעָה אַרְעָה תַקְלָה וְהַרְכָּבַת יְרֵדָה מִן הַפְּסִים, וְכָל הַנוֹסְעִים יְרָדוּ מִהַקְרוֹנוֹת כְּדִי לְהַמְתִּין בַּחוּץ עַד שִׁיטְפְּלוּ הַטְּכָנָאִים בְּרַכְבָּת וַיִּמְשִׁיכוּ בַּמַּסַּע,

חֲלָפוּ כְּמָה שְׁעוֹת וְכִבְרָ דְאָגוּ לוֹ, וְרַק כְּאֶשֶׁר הַיּוֹם נִטָּה לְהַעֲרִיב נִרְאָתָה הַשִּׁירָה, כְּאֶשֶׁר שְׁאָלוּ אֲנָשֵׁי צְפַת לְסַבַּת הָאֲחוּר הַרְבֵּי, סְפָרוּ הַמְלּוּיִם כִּי בַעַת שֶׁעֲבָרוּ לֵיד אַחַד הַהֵרִים, יָרַד הַרְבִּי מִשִּׁינְאוֹנוֹ מִחֲמוּרוֹ וְעָלָה בָּהֶר, וְהַתְּחִיל לְהַתְּפַלֵּל בְּדַבְּקוֹת וּבְאַרְיִכוֹת בִּיגִיעָה עֲצוּמָה מִסְפַּר שְׁעוֹת.

כְּשִׁמְעֵה רַבִּי שְׁמוּאֵל אֶת הַדְּבָרִים חֲקַר אֶת הַמְּלּוּיִם לְמִקּוֹם הַמְּדִיק שֶׁל הַהַר, וְכִשְׁסִפְרוּ לוֹ הֵיכָן אַרְעֵה הַמַּעֲשֵׂה, סִפַּר סְפוּר שֶׁהָיָה מְקַבֵּל בִּידוֹ מִזְקָנֵי צְפַת, פַּעַם חָרַשׁ יִשְׁמַעְאֵלִי בְּאוֹתוֹ הֵר וּמַחֲרַשְׁתּוֹ נִתְקַלָּה בַּחֲפָץ, הוּא נִגַּשׁ וְחִפֵּר בְּיָדָיו, וּמִצָּא כִּד זָהָב מְלֹא אֶפֶר.

שָׁמַח הָעֲרַבִּי כִּפֵּד וְהַבֵּיאוּ לְבֵיתוֹ, בְּלִילָה חֵלֶם שְׁבָא לְפָנָיו יְהוּדִי בַעַל הַדְּרַת פְּנִים וּמַתְרָה בּוֹ שִׁישִׁיב אֶת הַכַּד עִם הָאֶפֶר לְמִקְוָמוֹ, וְאִם לֹא רַע וְמוֹר תִּהְיֶה אַחֲרֵיתוֹ, הַיִּשְׁמַעְאֵלִי קָם בְּבִקְרָו וְלֹא שֵׁת לְבוֹ לְחָלוֹם, אִף הַחֲלוֹם נִשְׁנָה פַעַם וּפַעַמִּים, עַד שֶׁאַחַד מִבְּנָיו נִפְּל לְמִשְׁכָּב, חָלָה וָמוֹת.

אֲחֵר שְׁמַתוֹ כְּמָה מִבְּנָיו הַבֵּין הָעֲרַבִּי שִׁישׁ דְּבָרָיו בְּגוֹ, הַעֲבִיר אֶת הָאֶפֶר לְכַד חֶרֶס, וְטַמְנוּ בְּמִקּוֹם בּוֹ מִצָּא אֶת כִּד הַזָּהָב, בְּלִילָה נִגְלָה אֵלָיו שׁוּב אוֹתוֹ יְהוּדִי וְהַתְרָה בּוֹ שִׁיחֲזִיר אֶת הָאֶפֶר לְכַד הַזָּהָב וַיִּשְׁיבֵם יַחֲדָיו לְמִקְוָמָם, אִם לֹא רַע וְמוֹר יִהְיֶה סוּפוֹ.

וְאִסְף אִישׁ אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפֶר הַפְּרָה וְהַיִּתָּה לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַשְׁמַרְתָּ לְמִי נָדָה חֲטָאת הוּא (יט ט)

גַּם בְּדוֹרוֹת הָאֲחֻרּוֹנִים מִצָּאנוּ אֲזַכּוֹר לְמִקְוָמוֹ שֶׁל אֶפֶר הַפְּרָה, בַּעַת שֶׁהִגִּיעַ הַרַה"ק רַבִּי יְחִזְקֵאל מִשִּׁינְאוֹנוֹ זִיע"א לְטַבְּרִיָּה וּמִשָּׁם עָלָה לְצַפַּת עִם קְבוּצַת מְלּוּיִו, הָעֲרִיכוּ אֲנָשֵׁי צְפַת כִּי הַשִּׁירָה תִּגִּיעַ לְצַפַּת בְּשַׁעַה מְסִימַת, וְאֲנָשֵׁי הָעִיר וּבְרֵאשָׁם רַב הָעִיר רַבִּי שְׁמוּאֵל הָעֵלִיר זְצ"ל יָצְאוּ אֶל מַחוּץ לְעִיר לְקַבֵּל אֶת פְּנָיו, אֲבָל הוּא בּוֹשֵׁשׁ מְלֻבּוֹא.

עסקו האנשים במה שעסקו, אולם הוא לא הפסיד מזמנו ולו דקה.

הלך ונעמד תחת עץ סמוך ושלף מחיקו את הספר, כשהוא מוסיף ולומד בלא להפסיק, תקוה התקלה התארף כשש שעות, עובדי מסלת הברזל הביאו מכשירים כבדים כדי להעלות את הקרונות הכבדים אל המסלה, וצבור הנוסעים עקב אחרי מלאכתם בסקרנות רבה, רק הוא לבדו לא נשא עיניו אליהם, כי אם נצמד אל ספרו והמשיך ללמד כל אותה עת בעמידה על רגליו.

כאשר נשלם תקוה הרפכת והתכוננו לנוע הלאה, נגש אליו אברך אחד בן לוי ונגע קלות בשרוולו מבלי לומר מלה, מיד שב ועלה אל הקרון במנוחת הנפש בלא שמץ של געפיות, לא היה מרגש עליו שלמד זה עתה שש שעות רצופות בלי הפסק ובעמידה. (ראש גולת אריאל)

בעצם יום השבת כ"ג סיון שנת ת"ש, פנו הרשעים הרוסיים את יהודי בראנאוטש וביניהם הרה"ק **החולת יהושע** זיע"א ובני משפחתו, והכריחו אותם לעלות על הרפכת היוצאת לסיביר הרחוקה, גלות קשה שרבים נפחו בה את נשמתם ונקברו באדמת סיביר הקפואה.

באותה שעה קשה, כאשר כל אחד נסה לקחת עמו חפצים שונים לצורך הדרך, כלי מטה, בגדים בסיסיים וכדומה, פנו לרבי ושאלו אם חפץ בדבר מה לעת קזאת שיוכל לקחתו עמו, והוא אמר שהוא חפץ במסכתא מסומת ותו לא.

גם בהיותו בסיביר, כאשר נאלץ לשרת במחנות העבודה ביגיעה מפרכת מבקר עד ערב, הוא קבע סדר למוד עם בניו כל ערב כשחזר למקום דירתו יום יום, חק ולא יעבר, כדי שלא יעבר עליהם חלילה יום בלא למוד התורה, סדרי למודיו באותם השנים הוו סבה נוספת לקנין התורה בנפשו, כמו שהבהירו חז"ל (מחלה ב ט, ילקוט רמז תתקס"ח) 'תורה שלמדתי באף, היא שעמדה לי'. (אורי עולם)

ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צן בחדש הראשון וישב העם בקדש (כ א)

ברש"י, עדה השלמה, שכבר מתו מתי מדבר ואלו פרשו לחיים.

שאל הרה"ק **השפע חיים** זיע"א, בזהר הקדוש (שמות מה): מוכא, שבעת שעם ישראל נמצאים במדרגה עליונה הם קרויים 'בני ישראל', לשון חשיבות, אבל כשאינם במדרגתם הם קרויים העם, ואינו כל כך לשון חשיבות.

בפסוק זה לכאורה יש סתירה, 'ויבאו בני ישראל כל העדה', לשון חשיבות, ועוד רש"י מוסיף ומבאר, 'עדה השלמה', ובסוף הפסוק 'וישב העם בקדש', איך מתחלת הפסוק עד סוף הפסוק ירדו כל כך ממעלתם.

והוא באר זאת על פי מעשה שספר זקנו הרה"ק **הדברי חיים** זיע"א, על כפרי שלא היה בן תורה, בלשון המעטה, וגם יתר תושבי כפרו היו בורים ועמי ארצות, השגה אחת היתה לכפרי, עבור בתו הוא צריך חתן תלמיד חכם.

מאתר וכסף לא חסר לו הוא זכה למצא בחור כזה, אחר שהבטיח לו שיוכל לשבת ולהגות בתורה בנחת ובשלחה כל חייו, כאשר כל מחסורו היה עליו, האברך הגה בתורה יומם ולילה, והכפרים שהיה להם מעט יראת שמים העריכו אותו מאד, עד שהוא הפך לאדם נערץ מאד בכפר.

האברך שהדברי חיים הגדירו 'לאטישער יונגער מאן', והשפע חיים הוסיף, כשהדברי חיים אמר על אחד שהוא 'לאטישער', כונתו היתה שהוא אברך תלמיד חכם למדן וירא שמים, התחיל לחשב שהוא אכן ראוי לכל הכבוד הזה, והוא אכן אדם מורם מעם.

באתר הימים ראה האברך בספר שהיושב בהתבודדות ארבעים יום זוכה לראות את אליהו הנביא, והוא הבין שברב מעלתו הוא בודאי כבר ראוי לכך, עמד והתבודד במדרו ארבעים יום, ולמחרת קם נרגש, זה היום קוינו לו בו זכה להפגש פנים בפנים עם אליהו הנביא זכור לטוב.

באותו יום שרר קור גדול בחוץ, וחוטב העצים הערל שעבר ליד בית האברך, הכניס את ידיו לתוך חדרו של האברך כדי להתחמם מעט, האברך שלא הכיר את גויי הכפר וצפה בכליו עינים לאליהו הנביא שבודאות יגיע אליו ביום זה, פתח מיד את הדלת, והבין שזה אליהו שהגיע אליו בלבוש גוי.

מיד הכניסו לחדרו בכבוד גדול ונתן לו שלום כשהוא מהרהר, 'אשרי מי שנתן לו שלום והחזיר לו שלום', ושאל אם

רוצה להתכבד בכוס יין, הגוי שמח עם ההצעה, והאברך רץ להביא את כוסו השמור בליל הסדר לאליהו הנביא, כוס גדולה שמחזיקה כמה שעורים, ומזג לו כוס מלאה, והגוי גרגרו לפיו בלגימה אחת.

האברך בקש שיברכו, ואכן הגוי התחיל לברך את האברך על ההכנסת אורחים הנפלאה, כבר מזמן לא כבדו אותו בכוס יין בחנם, האברך ענה אמן בכונה גדולה, ואף חטף מהכוס כדי לשתות משירי הכוס שאליהו הנביא שתה בה, הוא היה נרגש פלו, זה עתה זכה לגלוי אליהו הנביא, מה שאין רבים זוכים לו, לזה את אליהו לחוץ, וכל היום היה בהתרומומות הרוח.

הגוי עזב את הבית, ובדרך הלוכו פגש את הכפרי חותנו של האברך והחמיא לו, "זכית לחתן מיוחד, לא רבים זוכים לחתנים כאלו", הכפרי התפלא איך הגוי מבין באברך תלמיד חכם, אבל הגוי אמר לו, "בקרתי היום אצל חתני, הוא כבד אותי בכוס יין מלא, ואף בקש ממני ברכה".

הכפרי התפלא והלך מיד לחדרו של חתנו, לברר מה קרה, מיד כשנכנס אמר לו האברך, "ברוך השם, זה עתה זכיתי למה שאין רבים זוכים לו, לגלוי אליהו הנביא", הכפרי פרץ בצחוק, "זה היה הגוי חוטב העצים של הכפר, זה עתה דברתי עמו ואמר לי שכפדת אותו בכוס יין, ואף ברוך אותך, שתית יין נסו, וגם את הכוס של אליהו הנביא צריך להכשיר לפסח".

האברך התחיל לבכות, למה עשה ה' ככה, לא רק שלא זכה לגלוי אליהו הנביא, עוד נכשל בשתית יין נסו, במר נפשו קם ונסע לדברי חיים, והוא אמר לו, "מאתר ונתגאית, חשבת בלבך שאתה כבר ראוי לגלוי אליהו, וכל המתגאה כאלו עובד עבודה זרה, לכן הכשילוך משמים בכעיו עבודה זרה, שתית יין נסו".

המשיך השפע חיים ואמר, על פי זה אפשר להבין את הפסוק, פמוכן שהם היו אנשים גדולים מאד, דור המדבר, אבל אחר שמתו הדור הקודם ובאו למדבר קדש, הם הרגישו עצמם במצב מרומם, הם לא כמו אבותיהם שעליהם העיד הכתוב (תהלים צה י) 'ארבעים שנה אקוט בדור', וזכו להיות עדה השלמה, הם הולכים לזכות להכנס לארץ ישראל.

מיד כשחשבו כך, התחלף להם התאר מ'בני ישראל' ל'העם', לומר לה אל התגאה

על אחרים, ומה קרה אחר כך, אכן גם הם נכשלו במריבה עם משה ועל ידם הפסידו, ומשה רבנו לא זכה להפגס לארץ ישראל. (ווי העמודים)

וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסַּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִמֵּיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם (כ ה)

ספר רבי יהודה לייב אייגר מלובלין זצ"ל, בנעורי בעת שלמדתי אצל סבי רבי **עקיבא אייגר** זצ"ל, הזדמן רבי **יעקב מליסא** זצ"ל לעיר והגיע לבקרו, ובדיוק באותה עת הגיע למקום גם **החתם סופר** זצ"ל שהיה חתנו של סבי.

שמח רבי עקיבא בשני האורחים הנכבדים, ומיד צוה על הרבנית להכין סעודה גדולה עבורם, וכן צוה על אחד מבחירי הבחורים בישיבתו, שהיה המשמש בסעודה לכבוד האורחים החשובים.

במהלך הסעודה כבד את רבי יעקב מליסא לומר דברי תורה, והוא פתח ואמר פלפול עצום בסגיות עמקות, אחר ששים שאל סבי את חתנו החתם סופר, "מה דעתך על הדברים הללו", והוא אמר שהוא סבור שכל דבריו מפורכים.

החתם סופר החל להפריך את כל הפלפול שאמר הגאון מליסא, משראה סבי שחלשה דעתו, הוא קרא לבחור שהיה משמש בסעודה ושאל אותו מה הוא אומר על הנוכח בין שני הגדולים, והוא ענה שהוא סבור שהצדק עם הרב מליסא.

הבחור התחיל להפריך את כל דברי החתם סופר ולישב את דברי הגאון מליסא, עד שכל הנוכחים במקום התפלאו על דברי החתם סופר שהשיג על הרב מליסא.

נשסים הבחור את דבריו קרא החתם סופר בלהט, "האמת שהצדק אתי, אבל אין זה פלא שהבחור הזה הצליח לפרוץ את דברי, כי אצל חמי אפלו אם הוא יצוה על האבן לדבר, היא תאמר ככל אשר הוא ירצה".

סים רבי לייב אייגר ואמר, "אל תחשבו שהחתם סופר אמר את הדברים מן השפה ולחוץ, הוא האמין באמונה שלמה בסבי שאם הוא יצוה על האבן לדבר, האבן תדבר, ואכן אותו תלמיד שהיה משמש לפניהם בסעודה, לא האזין כראוי לכל הנוכח שבין שני הגדולים וגם מדת למדנותו לא הגיעה לקרסליהם, אלא

שקמו שסבי היה יכול לצוות על האבן לדבר, כך הוא צוה עליו לדבר, כך צריכה להיות אמונתנו בצדיקים. (תפארת הצדיקים)

וישמע הפנעני מלך ערד ישב הנגב וכו' אם נתן תתן את העם הזה בידי (כא א - ב)

לפני הרה"ק רבי **שמחה בונים מפרשיסחא** זיע"א הגיע בחור ששנה את בגדיו ממנהג היהודים ונתן לו שלום, הרבי החזיר לו שלום ואמר, "תדע בני שדבר כזה כל כך חמור, עד כדי שיכולים חלילה לצאת מהדת.

רש"י הקדוש מבאר ש'ישוב הנגב', זה עמלק וגו', ושנה את לשונו לדבר בלשון כנען כדי שיהיו ישראל מתפללים לקדוש ברוך הוא שינתנו הכנענים בידם, ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונם לשון כנען, אמרו נתפלל סתם וכו'.

לכאורה אם העמלקים רצו שבני ישראל לא יכירו אותם, מדוע באמת לא שנו גם את מלבושיהם כדי שלא ירגישו ישראל בהם כלל, אלא משום שעקר טמאתם היתה במלבושיהם, הם לא יכלו להחליפם מאחר והיו משקעים מאד בטמאתם.

רואים מכאן שעקר טמאת היצר הרע מתגברת בטמאת בגדים, לכן צריך כל אחד להשמר מכל וכל שלא לשנות מלבושיו ממנהג היהודים כי בהם תלוי כל הקדושה, והמשנה ידו על התחוננה כי הוא מגרה יצר הרע בנפשו. (עיין זוה"ק פ' וישב עה"פ ותתפשוהו בבגדו, ועיקר אחיזת הס"א תלוי בהם)

באחד הימים הראה הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זיע"א בידו הקדושה על אברך ששנה את בגדיו, ואמר לו, אמרו חז"ל (שבת קה:) 'כך אמנתו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך וכו', וכן היה שהלה יצא לבסוף לתרבות רעה. (סיח שרפי קודש)

וידבר העם באלקים ובמשה (כא ה)

לכל האנשים שבאו בקרבנות, מעולם לא הניח הרה"ק **האמרי אמת** זיע"א לדבר שלא בשבחם של ישראל, מעשה ביהודי שבא ושאל עצה, האם לנסע אל קרוביו המתגוררים באמריקה, כדי לבקש מהם שיעזרו לו לספק את צרכי הנשואין של בנו אשר הגיע לפרוק.

הרבי השיב לאיש כי לצורך מטרה זו של נשואי הבן ראוי בהחלט שישע, אך הלה

הוסיף שפבר בקר פעם באמריקה ויהודי המקום לא נראו בעיניו, כשהוא ממשיך לדבר שלא בשבחם, מיד הפסיקו הרבי ואמר בתמיהה, "כאן המקום לדבר לשון הרע", ולא נתנו להוסיף אפלו מלה אחת.

אף כשנכנס אליו אחד מאנשיו בגור, להביא דבת אנשים פורקי על מתושבי הסביבה שהפליאו בו מכותיהם, לא נתנו הרבי להשמיע באזניו דבורים קשים על ישראל, ברגע שספר הלה כי הרביצו לו, מיד קטע את דבריו והגיב כשואל, "מי גוים", כשהוא ממשיך ומרעיף ברכות על ראשו ופוטרו מיד לשלום. (ראש גולת אריאל)

התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש ויתפלל משה בעד העם (כא ז)

ספר רבי **שלמה אבן דנאן** זצ"ל את אשר שמע מפי אב"ד **צפרו רבי רפאל משה אלבז** זצ"ל שהיה מרבי מרוקו, פעם הלך רבנו אלבז בחדשי הקיץ לאחת משכונות הגוים, בחברת יהודי וגוי.

בעת שהלכו בדרך, נבהל לפתע הגוי ואמר בפחד שהוא מבחין בין האילנות נחש צפע המכנה בערבית 'אסאד', ומרב עכיו הוא נראה כמו אילן, הצפרים עמדו על ראשו כי היה נדמה להם כאילן, והנחש בלע אותם. ברגע הנחש מביט לכיוון השני ועדין לא ראה אותנו, אם הוא יראה אותנו, נהיה בסכנה גדולה.

הגוי שהיה בידו רובה, אמר ליהודי שהוא היה רוצה לירות ולפגע בראש הנחש, אם יצליח לפגע בראש הנחש, הוא ימות והם ינצלו מסכנתו, אך אם חלילה יחטיא והנחש לא ימות, הוא יבוא אליהם במהירות מתוך פגע רב, והם יהיו בסכנה גדולה.

הגוי לא ידע מה לעשות, ורבי רפאל משה אמר לו להמתין עד שיתפלל, הוא התפלל בכונה גדולה, ואז הורה לגוי לירות בנחש, הוא מיד ירה ברובה והצליח לכוו ולפגע בראש הנחש הענק, שנפל מת במקום.

התקרב הערל לנחש, הפשיט עורו וקרע את בטנו, ומצא בו צפרים שעדין היו חיות, אז אמר לרב, "מהנחש הזה פוחדים כל הדרים באזור, פעת מסר אותו הקדוש ברוך הוא בידי, הצלחתי לפגע בו ולהרגו, רק בזכות תפלותיך". (מלכי רבנו)

פרשת חוקת

שובר הביצים

הנער הירושלמי, מוכר הביצים, לא ידע את נפשו מרוב כעס. אדם שעל פניו נראה היה כאיש מכובד, זקנו יורד על פי מידותיו, לבוש גלימה ארוכה ומצנפת רבנית, ניגש אל דוכן המכירה, מביט שוב ושוב בתבניות הביצים, מסתכל על המחיר, ובפנים חמורות סבר נוטל כמות ביצים נכבדה ומנפצם בזה אחר זה על הרצפה. שלולית צהובה מכוערת נקוותה על הרצפה, והאיש כלל לא מעלה על דעתו לשלם על הנזק החמור שעשה.

מהעיר חאלב שבסוריה עלה הנער, ששמו היה מנצור מרזוק. מעט ורעים היו ימי שני חייו של הנער האומלל, שהחליט להשתקע בירושלים. משפחת מרזוק הייתה משפחה ענייה, ואבי המשפחה עמל קשה מאוד לפרנס את בני ביתו. יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב. מדי בוקר היה אבי משפחת מרזוק יוצא למלאכתו הקשה, אותה היה מסיים בשעות ערב מאוחרות. סכומים זעומים בלבד היה מרוויח, ובהם היה קונה אוכל ובגדים לילדיו.

יכולים היו חיי המשפחה להימשך כמו עוד משפחות עניות שהמזל לא האיר להם פנים ובקושי רב שורדים את חיי היום יום. קפץ עליהם רוגזה של מחלה קשה שפקדה את האבא, ומנעה ממנו להמשיך לצאת לעבוד. בפרוטותיה האחרונות הזמינה אם המשפחה את הרופא המקומי, שעד מהרה אבחן את המחלה כתוצאה של עבודה מאומצת, ללא מנוחה כמעט. הרופא ציווה על החולה מנוחה מוחלטת, והורה להשקותו במיני חליטות רפואה שונות ומשונות, שיחזקו את כוחותיו הדלים.

מצבו של החולה לא השתפר. המנוחה כפי הנראה הגיעה מאוחר מדי, וגופו החלוש לא הצליח להתאושש מיגיעו הרב. באחד הלילות השיב האבא את נשמתו לבוראה, ומנצור הצעיר מצא את עצמו, יחד עם אחיו הגדול 'סעדיה', יתום מאביו האהוב. האם האומללה, האלמנה הכאובה, ניסתה לשמור על משפחתה ולדאוג לילדיה הצעירים. אף היא שינסה מתניה לעמוד איתנה בתלאות החיים, עבדה בכל עבודה שהוצעה לה, כדי להביא מזון ומחיה ליתומים.

בשלב מסוים הבין מנצור, היתום הצעיר, כי מוטב יעשה אם יתחיל לדאוג לעצמו

במילים הראשונות נוצר הקשר הטוב בין מנצור לבין אותו ערבי, וכאשר הציע לו מנצור כי הוא מעוניין לרכוש את ביצי התרנגולות ולמכרם בשוק הירושלמי, קפץ הערבי על המציאה והבטיח כי ייתן לו מחיר סיטונאי משתלם במיוחד.

הערבי הסביר למנצור כי מדובר בזן תרנגולים איכותי והביצים משובחות עד להפליא. מדי יום ביומו, בשעת בוקר מוקדמת, על מנצור להגיע לחצר ולקחת את הביצים למכירה. הערבי לחש לו כי מהיות ומדובר בביצים טריות ואיכותיות, יידע כי יש באפשרותו לקבל עליהם סכום יותר גבוה מהמקובל.

בלהיטותו הרבה של הערבי להביא את עסקת מכירת הביצים לידי גמר הסכים הערבי לתת למנצור עגלה קטנה שעמיה יוכל להביא את הביצים מבלי שישברו חלילה בדרך, כשעגלה זו גם תשמש כדוכן למכירתם לכל דורש ומבקש. אין מה להמתין, הסביר הערבי למנצור, כבר מחר תבוא לכאן, והעגלה עמוסת הביצים ממתינה עבורך.

שמח ושבע רצון חזר מנצור לירושלים, לאכסניה הדלה ששכר לעצמו. באותו הלילה כבר לא יכול היה לעצום את עיניו בראותו כי ה' מצליח דרכו. בשעה היעודה, לאחר שהקדים והתפלל תפילת שחרית, הגיע מנצור לחצרו של הערבי, שם אכן נתן לו הערבי את הביצים הטריות, וסיכם איתו כי בערב ישוב עם העגלה הריקה, לאחר שישלים את מכירת הביצים, יתן לו את חלקו המגיע לו מתשלום הלקוחות, והשאר יישאר בידו.

עם בואו של מנצור לשוק הרי שתחילה לכל ביקש לראות את דוכני הביצים של מתחריו ואת המחירים שהם דורשים, כדי שיידע נכונה האמנם ביציו משובחות יותר משלהם, והאם יש באפשרותו לגבות מחיר יותר יקר משלהם. הניח מנצור את העגלה במקום מבטחים, וביקש ממאן דהוא, סוחר בדים מקומי, שישגיח לכמה רגעים על העגלה, ופנה למלאכת ההשוואה.

עד מהרה התברר למנצור כי הערבי צדק. הביצים שהערבי נתן לו היו יפות ולבנות, וטריותן ניכרה עליהן. אלו היו ביצים שבנקל היה ניתן לבקש עבורן סכום גבוה יותר משאר הביצים שנמכרו בשוק. לאחר סיור קצר הוברר לו שהביצים נמכרות בשוק במחיר של גרוש, אלא שיש מוכרים שנותנים עשר ביצים עבור גרוש אחד, ויש שנותנים אחת עשרה ביצים

ולא יהיה למשא על כתפיה הדוויות של אמו. אם רצונו שאמו תישאר בחיים ולא תקרוס תחת המעמסה כאביו, אין לו ברירה אלא לעמוד ברשות עצמו. עם זאת הבין מנצור כי הטוב ביותר עבורו ועבור אמו יהיה אם לא יישאר בעיר חאלב. כך אמו לא תראה מול עיניה את בנה מחמד עיניה נאלץ לדאוג למחיתו בכוחות עצמו.

לאחר מחשבות רבות הגיע מנצור להחלטה משמעותית: לעלות לארץ ישראל ולהתגורר בירושלים. מאז ומתמיד נכספה וגם כלתה נפשו ההומיה לחצרות בית השם. עוד מהיותו ילד רך בשנים דימה מנצור נגד עיניו את הכותל המערבי, שריד בית מקדשנו, את קבר רחל והר הזיתים, והשתוקק להיות שם. עתה, דומה היה עליו שהגיעה הזדמנות נכונה וראויה לכך.

האם הזילה דמעות לשמע בנה הצעיר מבשר לה על כוונתו לנסוע לירושלים, אולם היא הסכימה עמו ונתנה לו את ברכת הדרך. יודעת הייתה כי להנאתה ולטובתה הוא מתכוון, כדי שלא תיאלץ לעבוד עבורו. היא גם ידעה שבירושלים גדולים סיכויי להסתדר כהוגן ואף להגות בתורת השם. האם הכאובה לחשה למנצור כי כשהפרוטה תהיה מצויה בכיסו, אנא ואנא, יואיל לבקרה, או מוטב יעשה, אם ישלם עבורה לנסיעה מחאלב לירושלים, כדי שאף היא תוכל להתפלל במקומות הקדושים.

עם בואו לירושלים החל מנצור חושב בקדחתנות על אפיק טוב ממנו יוכל למצוא את פרנסתו בהרחבה. במשך שעות ארוכות הסתובב מנצור בשוק הירושלמי הישן וניסה למצוא רעיון מוצלח, בו לא יהיה עליו להשקיע כסף, שלעת עתה אין לו, ועם זאת יוכל להרוויח את פת לחמו. מנצור העלה במחשבתו את דוכני השוק בחאלב וניסה לתהות איזה מסחר עדיין אינו קיים בירושלים.

לקראת ערב יצא מנצור לטייל קימעא באוויר הצונן של הרי ירושלים. היו רגליו של מנצור מוליכות אותו עד שלפתע הבחין כי הוא בפתח חצר גדולה ובה תרנגולות מקרקרות לרוב. הבין מנצור כי בהשגחה פרטית ומוכונת הגיע לכאן. הביט אנה ואנה וראה את בעל התרנגולות, ערבי מבוגר יושב בצד החצר, שותה תה חם ואוכל מכל הבא לידו: תמרים טריים ומיני תרגימא.

הערבית במבטא ובניב הסורי שהייתה שגורה על פיו של מנצור, יליד חאלב, התבררה כנכונה ביותר עבורו. בעל התרנגולות אף הוא הגיע מסוריה. כבר

חיי מעתה ללימוד התורה. באותו היום השיב מנצור את העגלה לערבי, והודיעו כי לא יוסיף לבוא ולקחת ביצים. נפשו חשקה בתורה, וטובה היא לו מכל סחורה.

היה הבחור הצעיר יגע ועמל בתורה בכל כוחו, ומתוך שלא לשמה בא לשמה - שתה בצמא את דברי גאוני הדור, ביניהם האחים הגאונים לבית מזרחי, בעל 'פרי הארץ' ובעל 'אדמת קודש'. כך גם למד אצל הראשון לציון בעל 'פרי האדמה'. עד שנתעלה והיה לאחד מחכמי ירושלים המפורסמים, עד לפטירתו ביום ג' סיון תקמ"ג. ושפתותיו דובבות בספרים החשובים שהותיר אחריו ברכה (ע"פ המסופר בספר 'פדה את אברהם' לרבי אברהם מונסה, חלק א, עמ' תעו, כפי שמע בעצמו מהגאון המקובל רבי יצחק אלפייה זצ"ל, שבעצמו היה יליד העיר חאלב).

על הפסוקים (במדבר יט א-ב): **וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר. זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֵיהֶם פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עַל, דְּרָשׁוּ בַּמִּדְבָּר תַּנְחֹמְתָהּ (ד): תַּמְן תִּנְיֹן, כֹּל הַעֲסוּקִין בַּפֶּרֶה מִתַּחֲלָה וְעַד סוֹף מִטְמְאִין בַּגְּדִים, הִיא גּוֹפָה מִטְהַרֵּת טְמֵאִים, אֵלּא הַקֶּבֶ"ה אָמַר: חוֹקָה חֻקְתִּי לָכֶם, גְּזִירָה גְזַרְתִּי, וְאֵין אֹתָהּ רִשְׁאֵי לְעַבֹּר עַל גְּזִירָתִי.**

פירש הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א שעל כן נאמר 'זאת חוקת התורה' להודיענו שכשם שהפרה אדומה יש בה את ההפכים הללו, שהיא מטמאת טהורים והיא מטהרת טמאים, כך יש הפכים גם כלפי לימוד התורה, כי הנה אמרו (פסחים נ): אמר רב יהודה אמר רב: לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה - בא לשמה. אם כן, היה מקום לטעות ולומר שאפילו אנשי המעלה יכולים ללמוד תורה שלא לשמה. אך האמת אינה כן, לפי שכל היתר זה שהתירו שלא לשמה, נאמר רק לאנשים פשוטים, שעל ידי התורה יבואו להתעלות, כפי שמובטחים אנו שהמאור שבה יחזירנו למוטב, וגם אם ילמדו שלא לשמה, סוף דבר שיבואו לידי לימוד לשמה. ובכך התורה היא 'מטהרת טמאים', שלמרות שלימוד התורה שלא לשמה הוא אינו ראוי ונכון, עדיין התורה יכולה לטהר זאת. אולם אנשי מעלה אין להם ללמוד תורה שלא לשמה, כיון שיכולים הם תיכף להתחיל וללמוד תורה לשמה. ואם חלילה ילמדו שלא לשמה, יכולה התורה להיות אצלם בבחינה של 'מטמאת טהורים' ולהוריד אותם ממדרגתם. ואף אלו הפשוטים שלומדים שלא לשמה, סוף יבואו לידי לימוד לשמה, ואף הם לא יותר להם יותר ללמוד שלא לשמה.

כדי לתת משנה תוקף להחלטות המומחה העסיק בית הדין אדם נוסף, והוא היה מכונה בתואר "המבקר". גם מבקר זה היה יהודי מכובד, ותפקידו היה לבדוק שאכן הסוחרים היהודיים אינם מפקיעים את המחירים לסכום גבוה משנקבע. המבקר החזיק את הרשימה העדכנית בידו והיה מגיע לביקורות פתע בשוק, עובר מדוכן לדוכן ומוודא שאיש מהסוחרים אינו חורג מהסכומים שנקבעו.

למבקר זה נקבעו סמכויות שונות על ידי בית הדין. הרשות ניתנה בידו להעניש סוחרים סוררים, לתת להם קנסות כספיים, להחרים להם את הסחורה, ואפילו לאסור על הקנייה אצלם. המבקר היה משקלל את הנתונים, את חומרת העבירה, ולפי זה היה קובע את העונש שנתן. במרבית הפעמים כלל לא היו צריכים להגיע לעונש, שכן הסוחרים הבינו שזו טובת הכלל והפרט, אולם בחריגות הקטנות שהיו פה ושם, הפעיל המבקר את שוט העונשים שניתן בידו.

ביום חמישי שקדם לכניסתו של מנצור לענף מכירת הביצים, קבע איש בית הדין כי אסור יהיה למכור ביצים במחיר יקר יותר משל עשר ביצים לגרוש אחד. כל סוחר הביצים היו מעודכנים לתקרת המחיר, ואיש לא העז למכור את הביצים במחיר יקר יותר. כשהגיע מנצור והחל למכור ביצים במחיר גבוה משנקבע, איש מבין הסוחרים לא בא לספר לו כי הוא עובר בכך על תקנת הקהל ועל גזירת בית דין, וכך התנהלה המכירה יום אחרי יום.

ייתכן שאם השמאי היה רואה את איכותן של הביצים שהביא מנצור למכירה, היה קובע עבורם מחיר גבוה יותר, אולם כל עוד לא ידע השמאי מכך, אין לו למבקר אלא את שעניו ראות ברשימה שניתנה לו. ומשבא המבקר לשוק וראה את מנצור מוכר ביצים במחיר גבוה יותר משניתנה רשות, מיד החליט שיש להענישו למען ישמעו וייראו. נטל המבקר מביציו של מנצור המונחים בעגלה והחל מנפץ אותם בזה אחר זה.

קפץ מנצור ממקומו וביקש לעשות שפטים באיש שאותו לא הכיר. מיד ניגשו כמה מסוחרים השוק אל מנצור ואמרו לו: חלילה לך מלהרים יד על אדם זה, שהוא שליח בית דין ובידו הרשות להעניש ולקנסו ככל אשר ברצונו. היות והמבקר ראה שמכרת ביצים במחיר גבוה - קנס אותך באופן כזה.

עמד מנצור משתאה ומתפלא ואמר בקול: עד כדי כך גדול הוא כוחה של תורה, שהרשות נתונה בידי החכמים והדיינים לעשות ככל שברצונם, ואיש אינו יכול לעמוד בפניהם. אם כך, מבקש אני להקדיש את כל

או שתיים עשרה ביצים עבור גרוש אחד, הכל לפי טיבן של הביצים ורצון המוכרים.

החליט אפוא מנצור כי הוא ימכור שמונה ביצים לגרוש אחד. מחיר יקר יותר, אולם התמורה טובה ומשתלמת בהרבה. הגישה העסקית של מנצור התבררה כנכונה. רבים מבאי השוק באו להציץ במרכולתו של מוכר הביצים, השתוממו למראה השלט הקטן בו נכתב מחיר הביצים היחסית גבוה, אך משראו את הסחורה המשובחת, הבינו את המחיר ורכשו מלוא היד.

בשעת ערב מוקדמת שב מנצור לערבי בעל התרנגולות ושילם לו על כל הביצים שלקח. מנצור סיפר לערבי כי הלקוחות עטו על הסחורה המצוינת, והסכימו לשלם עליה מחיר יקר יותר משמקובל בשוק. הלקוחות, סיפר מנצור לערבי, זירזו אותי להגיע גם בימים הבאים, כיון שהם מבקשים לרכוש רק ממני.

גם מנצור וגם הערבי ששו ושמחו על העסק הטוב שפתחו. הערבי קיבל סכום נאה על הביצים וגם מנצור הרוויח סכום נאה. הם סיכמו שבדיקו כמו היום כך גם יהיה בימים הבאים.

ואיש לא סיפר למנצור הצעיר את כללי השוק שקבעו חכמי ורבי ירושלים משכבר הימים... היה זה מנהג של שנים ארוכות, שביט הדין בירושלים, שלח את אחד מאנשי העיר, שמלבד היותו בר אוריין היה גם סוחר ממולח ושנון, כדי לקבוע את המחירים בשוק. היה זה לאחר ששוועת באי השוק הגיעה לאזני הדיינים ותלונות רבות הגיעו על מחירים לא סבירים ולא הגונים שסוחרים השוק היהודים נוטלים על הסחורה המוצעת למכירה.

אין עיניהם של דייני ירושלים צרה חלילה ברווחיהם של הסוחרים, אולם מופקדים הם לדאוג שהם גם לא יפקיעו שערים וימכרו סחורה במחירים גבוהים מהראוי. החליטו הדיינים למנות אדם מומחה שהוא יקבע את המחיר המקסימלי שאליו אפשר להגיע בכל סחורה וסחורה המוצעת למכירה. כמובן שהרשות נתונה למכור במחיר זול יותר, אולם לא ניתן להעלות את המחיר יותר מהתקרה שהציבו.

אותו מומחה, שכאמור יחד עם היותו מבין בהוויות העולם וכללי המסחר היה גם תלמיד חכם, היה נוהג מדי יום חמישי להגיע אל השוק ולהודיע לסוחרים היהודיים את גבולות המחירים בכל סוגי ומיני הסחורות שהם עתידים למכור בשבוע הבא עליהם לטובה. המומחה החזיק בידו רשימה ארוכה, והיה מקריא: ספל חלב יימכר בלא יותר מסכום זה וזה, פרי זה וירק זה, ימכרו בלא יותר מכך וכך לק"ג, וכן על זה הדרך.

מולין יקדיחן ויהושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצדק שליט"א

מילה ראשונה

חזקתא

חזקתא דאורייתא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

העצה - כשאין לאדם חשק ללימוד התורה הקדושה

ירמיה בשם ר' חייא בר אבא אמרי, כתיב (ירמיה טו יא) 'אוותי עזבו ואת תורתי לא שמרו', הלאי אותי עזבו ותורתי שמרו, מתוך שהיו מתעסקין בה המאור שבה היה מחזירן למוטב.

עצת ה' ללמוד אף שאין חשק

ועם זאת ישליך עצמו ללימוד התורה אף שאינו מרגיש בה טעם, שפעמים הוא ניסיון לאדם עד כמה מוסר עצמו ללימוד התורה, וכן דרשו צדיקים (מובא מהגרי"ו מבריסק ששמע מאחד האדמו"רים בעת שהתו בעיר קרעניץ) על הפסוק (שמות טו כג) 'ויבוא מרתה ואין מים לשתות', ופירשו, לפעמים אין לאדם חשק ללימוד התורה, 'ואין מים לשתות' - אין מים אלא תורה (ביק יז), 'כי מרים הם - שמרגיש בה טעם מר ולא מתיקות ועריבות. 'ויורה ה' עץ' - הורה לו עצה, שלשון 'עץ נדרש מלשון 'עצה', 'וישלך אל המים' - העצה שהורה לו ה' היא, להשליך את עצמו למים, לעסוק במימי התורה אף שאין לו חשק, וכשמשליך עצמו לתלמוד תורה 'וימתקו המים' - מרגיש מתיקות ועריבות טוב התורה. ועל כך נאמר אחר זה 'שם שם לו חוק ומשפט ושם ניסהו', שללמוד ללא שיש לו חשק וטעם הוא ניסיון גדול, עד כמה מוכן להשליך את עצמו ורצונותיו ללימוד התורה הקדושה.

דברים כדברנות כתב בזה השפת אמת (חקת תרל"ו ד"ה ברש"י): כי דברי תורה הם היפוך דברי עולם הזה שהטעם מביא למעשה, שע"י שחושק לטעם עולם הזה והבליו עושה אותם ואחר כך נמאסים עליו. ותורה להיפוך, ע"י המעשה אף שאינו מתאוה להם זוכה אחר כך להשיג הטעם ולהתאוות להם. אמנם אין טעם זה מושג רק למי שלא טעם טעם עולם הזה. וכפי מה שפורש אדם עצמו מתאוות כך זוכה להשיג טעם הקדושה. ולכן משה רבינו ע"ה שנקרא 'איש אלקים' (להלן ג' א) נבדל מעולם הזה לכן לאני מגלה טעמי פרה ולאחרים חוקה (במדב"ר יט ו). פירוש, מי שאינו זוכה להשיג הטעם צריך לעשותו בדרך חוקה, וע"ז זה זוכה אחר כך להשיג הטעם. כתיב (ישעיה ה כ) 'שממים מר למתוק ומתוק למר', פירוש, ע"י שממים דבר עולם הזה למתוק בעיניהם, ע"י זה 'מתוק למר' שאין יכולין להרגיש מתיקות התורה ומצות.

(קהלת ז כט), האדם מתחילתו ישר ויכול להרגיש מתיקות ועריבות התורה. אבל אשמים אנחנו בכך, שאיננו מרגישים טעם וחשק בתורה, שמחמת התאוות והרצונות שמביאים אנו על עצמינו, מכניסים עצמינו במידות קטנות ושפלות, ומחמת כן אין טעם בדברי קדושה ואינו מרגיש מתיקות ועריבות טוב התורה.

העצה לכך לפשפש במעשיו לחזור בתשובה על חטאיו, וכך יסיר מעצמו את חושך התאוות המחשיך ממנו את אור התורה הקדושה, ואז אורייתא מודעת ליה חוביה (זוהר ויקרא כג) והמאור שבה יחזירה למוטב.

כן אמרו במדרש (איכ"ר פתיחתא ב): ר' הונא ור'

זאת חקת התורה אשר צנה ה' לאמר (יט יב). לעיתים אין לאדם חשק ללימוד התורה הקדושה, ושואל את עצמו, מדוע, הלא אין מתיקות כמתיקות ונעימות דברי התורה וכנודע לכל דברי האור החיים הקדוש (פר"י כי תבוא בפסוק 'ושמחת בכל הטוב') באש קודש 'שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם'. אם כן מדוע אין לו חשק. אך צריך לדעת, 'אשר עשה האלקים את האדם ישר, והמה בקשו חשבונות רבים'

מילה ראשונה

היצר מסמא עינינו כפי שהובלו הקדושים למשרפות באושוויץ

מן הראוי הוא להביא לשונות גחלי אש מכבשוננו של צדיק הרה"ק בעל השפע חיים מצאנו ע"ה, הוא הגבר ראה עוני בשנות ההסתר הנוראות - ימי מלחמת העולם השנייה, ואף הרגיש בחרצובות הרשע בבשר החי, בעלות י"א בניו וזוגתו על מזבח השריפה אשר שרף ה'. ואת מה שראה שם הנחיל לנו להבין שכדבר הזה מתקיים גם בימינו אנו בכל יום ובכל אדם על ידי יצר הרע וחיילותיו.

וכך זעק הוא מנהמת לבו לעורר ישנים ולפקוח עיניים עיוורות שהסתמאו בחבילי קסמי היצר (שפע חיים רעוא דרעין שמות יג אות ח): 'ידוע מה שכתבו בספרים הקדושים, שאותיות שמו של הס"מ הם 'לסמ"א', כי כל חפצו וישעו לסמא עיני האדם. וכמו שהרשעים הארורים ימח שמם וזכרם הובילו את בני ישראל אל המשרפות באושוויץ מתוך משאות שוא שנוסעים למקום עבודה, כך היצר הרע מוליך את האדם בנערותו שאם יטמא עצמו אשריו וטוב לו בזה ובבא, ורק בימי זקנותו נוכח לראות שרימה אותו, ושמא יאמר 'מי מעיד בי וכו', הלא הוא עצמו במצבו האומלל יעיד כמאה עדים על זה שנתפתה אחרי יצרו, כי תורה תחילתה ייסורים וסופה שלווה, ואילו הטומאה תחלתה שלווה וסופה אבדון וכיליון.

ועל כך אנו מתחננים ומבקשים בכל יום 'הוסר שטן מלפנינו ומאחרינו', שלא יסיתנו בימי נעורינו בחינת 'לפנינו' לרמות אותנו ולהסיתנו, ואף לא 'מאחרינו' בימי זקנותנו, שלא יכניס בנו ייאוש, רק נשריש בלבנו כי אין לך דבר העומד בפני התשובה, ואף אם חטא כל ימיו ועשה תשובה אינו זז משם עד שמוחלין לו.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

התורה היא שלימות האדם

שאינן נוהגות אלא למי שהזדמנו לו במקרה כשילוח הקן, ועוד מצוות רבות שאין כל אדם זוכה לקיימן, וכיצד אם כן יזכה כל אדם מישראל לתקן כל חלקי נשמתו.

סוד גלגול הנשמות להשלים כל תרי"ג מצוות

העצה לכך היא בסוד גלגול הנשמות, וכמו שאמרו רבותינו הקדושים **בתיקוני הזוהר** (תיקון ע' קלב): זכאה איהו מאן דשריא ליה בכל אבר ואבר דיליה למעבד ליה אתר דלישרי ביה, ואמלכא ליה בכל אבר ואבר דלא יהא אבר פנוי מיניה, דאם חסר חד דלא שריא עליה קודשא בריך הוא, בגין ההוא אבר אתחזר לעלמא בגלגולא עד דישתלים באברים דיליה, שחזרת הנשמה ומתגלגלת בעולם הזה בכמה מיני אופנים פעם בכהן ופעם בלוי וכן על זה הדרך, וכן נשמות שהיו אחר חורבן בית מקדשנו, הרי שהם צריכים להתגלגל לימות המשיח כדי לקיים המצוות התלויות בבית המקדש כקרבנות וכיוצא בהן, כדי שיזדמנו לפניה קיום כל תרי"ג מצוות, ובדרך זו זוכה הנשמה לתקן כל חלקיה על ידי קיום כל תרי"ג מצוות.

קיום כל המצוות בזכות האחדות

עוד כתבו בספרים שיש עצה שלא יצטרך האדם לשוב בגלגול לעולם הזה, והוא על ידי האחדות ואהבת רעים ומתוך כך נחשב כאילו הוא מתאחד עם חבריו, וכל המצוות שקיימו חבריו כאילו קיים הוא בעצמו, וזוכה להשלים כל חלקי נפשו בגלגול אחד. וכן כתב **האור החיים הקדוש** (שמות לט לב): כי ה' ציוה תרי"ג מצוות, ומן הנמנע שימצא אדם אחד שישנו בקיום כולם, וזה לך האות כהן ולוי וישראל ונשים, יש מצוות עשה בכהנים שאין מציאות לישראל לעשותם, ויש מצוות לישראל שאינם בכהנים וכן בלויים וכן בנשים, ומה מציאות יש ליחיד לקיימם להשלים תיקון לרמ"ח איבריו ושס"ה גידיו אשר יכונו להם, אלא ודאי שתקיים התורה במחברת הכללות ויזכו זה מזה.

משלים את חלקי נשמתו. הנה אמרו רבותינו **בזוהר** (יתרו צא), 'אנכי ה' אלקיך' כולל כל רמ"ח מצוות עשה שבתורה, ולא יהיה לך' כולל את כל שס"ה מצוות לא תעשה. וכתב **האור החיים הקדוש** (שמות כ, א) שמזה הטעם שמענו שתי מצוות אלו מפי הקב"ה בעצמו כדאיתא (מכות כד.) אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו, כיון שהם שורש ועיקר כל מצוות התורה, ועל ידי ששמענו אותם מפי הקב"ה לא תמוט התורה מפי זרענו לעולם. ועוד איתא **בזוהר** (שם עמוד א) שאנכי ולא יהיה לך מכוונים כנגד זכור ושמור והם כלל מצוות התורה, ופירש **הרמב"ן** (שמות כ ח) ששורש מצוות עשה ממידת האהבה כי העושה מצות אדוניו הוא אהוב לו ואדוניו מרחם עליו, ושורש מצוות לא תעשה ממידת הגבורה כי מרוב יראתו מאדוניו הוא נשמר מעשות הרע בעיניו.

כוונת המצוות - לקבל עול מלכות שמים במצות 'אנכי ה' אלקיך'

בכך מסכם בארץ צבי להרב **מקו"ג'גלוב ע"ה** (אחרי ד"ה ושמתם) הרי לנו כי תכלית כל תרי"ג מצוות לקבל עלינו עול מלכות שמים, וכשמקיים כל אחת ממצוות התורה מעיד בעצמו שהוא מאמין בה' ומקיים בכך מצות 'אנכי ה' אלקיך', וזהו שאמרו ש'אנכי' הוא שורש כל תרי"ג מצוות, ואם מקיים תרי"ג מצוות ללא כוונה זו לקיים בכך מצות 'אנכי' הרי זה כאילו קיים הגוף בלי הנשמה, כי מצוה בלי כוונה כגוף בלי נשמה.

כיצד יקיים תרי"ג מצוות וישלים נפשו

אכן נתברר לנו באר היטב, כי האדם נשלח לעולם הזה כדי להשלים ולתקן כל חלקי נשמתו, ועל ידי קיום תרי"ג מצוות זוכה לתקן כל תרי"ג כוחות הנפש. אמנם כמעט ולא אפשרי שיזכה אדם אחד לקיים כל תרי"ג מצוות, שכן ישנם מצוות הנוהגות בכהנים ויש בלויים או ישראלים, ויש מצוות שאינן נוהגות אלא בפני הבית, וכן יש מצוות

זאת התורה אדם וגו' (יט יד). התורה הקדושה היא חיותו הפנימית של כל איש ישראל, כמו שכתב **בדגל מחנה אפרים** (בראשית ד"ה בראשית) פירוש הפסוק **זאת התורה אדם** שהתורה היא עצמות האדם מישראל, כי חיות ישראל היא עצמות הבורא ברוך הוא, כנאמר (בראשית ב ז) 'ויפח באפיו נשמת חיים', והרי אין אדם נופח אלא מעצמותו ופנימיותו, וכבר אמרו חז"ל (זוהר קדושים עג.) כי הקב"ה והתורה וישראל חד הם, וזהו שהתורה יש בה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, והם הנותנים חיות לאיבריו וגידיו של האדם. ועוד כתב (האזינו ד"ה כי לא) **זאת התורה אדם**, כמו שיש באדם רמ"ח אברים ושס"ה גידים, כן יש בתורה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, וכל מצוה שייך לאבר פרטי מהאדם כדי לחיות האבר ההוא ממקור המצוה ההוא, נמצא מכל התורה בכלל נובע חיות לכל האדם.

למדנו כי לכל יהודי יש שייכות מיוחדת לקדושת התורה, שכן תבנית גופו ואיבריו מכוונים כנגד התורה והמצוות, כי רמ"ח איברי האדם המה נגד רמ"ח מצוות עשה, ושס"ה מצוות לא תעשה כנגד שס"ה גידים, ותרי"ג מצוות הן המזון הרוחני של תרי"ג איברי האדם, ואם חלילה וחס יעבור אדם על אחת מכל המצוות האמורות בתורה, נפגם בכך אותו האבר בגוף האדם, וכשמקיים מצות ה' מתקדשים האיברים שהם כנגד אותם המצוות.

ובזה פירש **האלשיך הקדוש** את הפסוק (קהלת יב ג) 'את האלקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם', 'את האלהים ירא' אלו מצוות לא תעשה, 'ואת מצוותיו שמור' אלו מצוות עשה, כי רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה מכוונים כנגד כלל איבריו וגידיו 'כי זה כל האדם'.

תכלית כל המצוות לבוא על ידם לאהבה ויראה

מעתה לאחר שראינו כי שלימות האדם היא בקיום כל מצוות התורה, יש לנו לבאר מהי תכליתם של המצוות, שבלעדי ידעה זו מהיכן ידע כיצד

בזילין יקרין

פרקי הדרכה ועבודה ה'

על סדר פרקי אבות

בגודל מעלת המזכה את הרבים

תורה ועל ידי זיכוי הרבים אזכה לעמוד על דברי תורה מבלי להכשל בהן, שהרי 'אין חטא בא על ידו'.

וכבר אמרנו שאין הכונה רק בלימוד תורה לרבים אלא כל אחד בעצם התנהגותו משפיע על סביבתו שינהגו כמותו, ועל כן בקשה זו 'ולא אכשל בדבר הלכה' היא בקשה על יחיד ויחיד ואף מי שאינו עוסק בהרבצת תורה, כי כאשר חי בצורה של זיכוי הרבים להנחיל להם שילמדו ממעשיו כיצד הדרך לעבוד את ה' יתברך, זוכה ואין חטא בא על ידו' שאינו צריך להזדקק לכשלונות שמהם ידע לעמוד על דברי תורה.

כמו שרואים בברכת אהבה רבה שתקנו לבקש שנזכה 'ללמוד וללמד', ויש להתבונן מדוע תקנו לבקש שנזכה ללמד, הרי לא כל אדם הוא מלמד לאחרים, ופירש בדרש משה לרבי משה פיינשטיין ע"ה (ח"ב עמוד קיד), שכל אדם במעשיו גורם לאחרים ללמוד ממנו, ועל כך מבקשים שיהיו מעשיו ראויים תמיד להשפיע על הסובבים אותנו יראת שמים ולא להיפך ח"ו, ועל ידי זה נהיה בכלל המזכה את הרבים שאין חטא בא על ידו.

זיכוי הרבים - בלימוד זכות עליהם

עוד בביאור 'המזכה את הרבים וכו' זכות הרבים תלוי בו, כשיהודי רואה טוב ומלמד זכות על כל אחד מישראל זוכה להגיע לקדושה יתירה כדברי הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה על הפסוק (במדבר ה') 'ואיש את קדשיו לו יהיו', כי המזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו, וזהו שנאמר 'ואיש את קדשיו', כשמקדש את אחרים בקדושה ותשובה לו יתברך, 'לו יהיו' שעל ידי זה משפיעה הקדושה גם עליו. ויש להוסיף בדבריו, כי כאשר מרבה קדושה לאחרים בכך שמלמד עליהם זכות ומוצא בכל מעשיהם קדושה, זוכה שגם עליו יושפע נהורא. כך מוצאים אנו בבני ישראל שרצו להתקרב לה' כדי לקבל את התורה, והכינו את עצמם באחדות שלימה ולימוד זכות כמו שכתוב (שמות יט ב) 'ויחן שם ישראל נגד ההר' ופירשו צדיקים, שהיה כל אחד מוצא חן וחסד בעיני חבריו.

ימים על ימך, ואמר למלאך הרף ידך כי עוד לאל ידו לזכות את הרבים חק חקקתי לך שביום השלישי תעמוד מחולי זה, וזה המעשה היה ג' ימים קודם חג השבועות. וכאשר פתר לי כך היה, שביום א' דחג השבועות הלכתי לבית הכנסת וממש נעשיתי בריה חדשה, ומיד אזרתי כגבר חלצי קמתי על משמרת הקודש לחבר פירוש על התורה ונביאים וכתובים וקראתי להחיבור 'שבולי הלקט' לזכרון, עד כאן לשונו. והדברים מדברים בעד עצמם ומורים באצבע כמה גדול זיכוי הרבים אשר בעבורו זכה לחיים יותר מט"ו שנים.

על ידי זיכוי הרבים זוכה אדם לעמוד על דברי תורה מבלי שיכשל

בתפילת רבי נחוניא בן הקנה נאמר 'שלא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי', החתם סופר עמד על השייכות בין הדברים, כי הרי עצם הדבר שחלילה יכשל בדבר הלכה הוא כבר דבר לא טוב, ולמה הוצרך להוסיף 'וישמחו בי חברי' שמשמעו שכל בקשתו היא ענין חבריו שישמחו בכשלונו. ופירש כי יש שתי דרכים שעל ידם מגיע לאסוקי שמעתתא, האחת היא על ידי שנכשל פעם אחת ולכך נזהר בפעמים הבאות כמו שאמרו חז"ל (גיטין מג.) אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן תחילה [וכך פירש רש"י במסכת חגיגה (ד.)]: כשהתלמיד נכשל בשמועתו פעם ראשונה ושניה, הוא נותן לב לעמוד על שמועתו, והדרך הנוספת היא על ידי שמלמד הרבים, וכיון ש'המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו' יזכה לעמוד על דברי תורה מבלי שיכשל בהן. וזו בקשתו של רבי נחוניא 'שלא אכשל בדבר הלכה' וזאת על ידי 'וישמחו בי חברי', כלומר, שלא אצטרך להיכשל בכדי לעמוד על דברי תורה, אלא שאזכה ש'ישמחו בי חברי' דהיינו שאלמדם

המזכה את הרבים וכו' זכה וזכה את ישראל זכות הרבים תלוי בו. (אבות פ"ה, משנה יח.)

בגודל מעלה המזכה את הרבים צא ולמד מאשר מובא בקב הישר (פ"ח) מעשה נורא מה שהעיד על עצמו הרב החסיד רבי אברהם בעל המחבר שבולי הלקט בהקדמת ספרו [יש שאמרו שאין המדובר ב'שבולי הלקט' אלא בחיבור 'חבורי הלקט' שיצא בהסכמת השל"ה ועוד גדולים בשנת שע"א, ומחברו הוא רבי אברהם בר יהודה מורה צדק בקהילת קודש 'קרמניץ', וטעות נשתרבה ע"י מעתיקי קב הישר], וזה לשונו, אמר הכותב אזכיר כאן נפלאות שעשה ה' עמדי בעת עוברי עלי תלאות בימי חוליי, חליתי על ערש דוי ומרוב כאבי לא עליכם, שוממתי אמרתי פקדתי יתר שנותי רבו עלי מכאובים עד שרחקו ממני קרובי כי הייתי למשא לבני ביתי, ולפני אבותי. והמו מעי בי ולבי יחיל בקרבי בזוכרי אורחא רחיקא וקלילא זודתאי, ועומדים עלי לשמור יציאת נשמותי, כאשר ראו בי שנתקררו איברי ובשרי ובאתי עד הגסיסה, ועד שער מיתה. העומדים עלי דחקו חוצה את אשתי וזרעי וגם שאר קרובים שראו אותי בסימני מיתה בדרך צאת הנשמה מהגוף, ופני נשתנו.

מלאך ה' החזיק נר בידו ורמז כי בעבור שיזכה את הרבים מוסיפים לו שנות חיים

וה' ברחמיו יסור יסרני ולמות לא נתנני' (תהלים קיח יח), ולא בזכותי רק בזכות אבותי הקדושים, ובמראה ראיתי בעיני אדם קצר עמד לפני ונר דולק בידו, ובהרף עין התחיל לכבות וחזר ודלק מהר לעיני. ואמרתי במחילה, יגיד לי אדוני מה זה שאתה עושה לפני בנר הזה, והשיב האיש הנר רמז לנשמה דילך בעבור שימי חיך כבר עברו כי הנר הוא רמז נשמת אדם, רמזתי לך, והנה כאשר מהר חזר לדולקה כך מהרה תהיה לך רפואה וזהו שהראתי באותותי. וידוע תדע שיש במשפט שלך מיימינים ומשמאילים, ושקלו במאזנים זכיות שלך ובאתי לבשרך שהאל הרחמן הוסיף

יצא לאור ע"י מכון אור לישראלים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להעתיק ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישראלים

איצר פניי החסידות

מילתא דתתא

ספרי ויהלום

ספרי חסידות
מעקד

תורה

מועדים

שבת

שמיטה

צדקה

ז' אדר

הכנסת ספר תורה

נישואין

בר מצוה

ברית מילה

ירח האיתנים

הגדה של פסח

יראת שמים

אמונה ובטחון
לשח"ק / אירוש

שבת קודש

אבות

ספרי ויהלום תורה ומועדים

אהבת תורה

שערי תפילה

תורה

לקוטי הלכות

סט ספרי חסידות המעקד

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי'
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
 לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

להצטרפות חייג עכשיו: 1800-22-55-66 ודגליון בדרך אליך

You can now subscribe and get journal delivered to your door.
 Call 718-407-2479 or email otzarpninei@gmail.com